

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta  
Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**POROVNÁNÍ REAKCÍ JAPONSKÉ VLÁDY, NEZISKOVÝCH  
ORGANIZACÍ A DALŠÍCH VYBRANÝCH SUBJEKTŮ NA ZEMĚTŘESENÍ  
V KÓBE (1995) A TÓHOKU (2011)**

*Comparison of the reaction of government, non-profit organizations and other  
selected subjects to the earthquake in Kobe (1995) and Tohoku (2011)*

Vypracovala: Zuzana Stavjaňová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Halina Zawiszová

OLOMOUC 2015

# Kopie zadání diplomové práce

Univerzita Palackého v Olomouci  
Filozofická fakulta  
Akademický rok: 2013/2014

Studijní program: Humanitní studia  
Forma: Prezentativní  
Obor/komb.: Japonská filologie - Aplikovaná ekonomická studia  
(JA-AE)

## Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
STAVIAŠNOVÁ Zuzana	L. Kotvata 4430, Zlín	F12831

### TÉMA ČESKY:

Činnost neziskových organizací v severovýchodním Japonsku po zemětřesení a tsunami v roce 2011

### NÁZEV ANGLICKY:

The activities of non-profit organizations in northeastern Japan after the earthquake and tsunami in 2011

### VEDOUcí PRÁCE:

Mgr. Halina Zewiszová - ASJ

### ZASADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Má bakalářská práce se bude věnovat činnosti neziskových organizací v oblasti severovýchodního Japonska po ničivém zemětřesení a tsunami v roce 2011. Práce bude doplněna o obecné přiblížení fungování neziskových organizací v Japonsku a analýzu vybrané neziskové organizace včetně jejích aktivit při obnově postižené oblasti. Pomocí dotazníkového šetření bude prozkoumána postoj Japonců k těmto neziskovým organizacím.

### SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

BOUKAL, Petr. Fundraising pro neziskové organizace. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4487-2.  
SALOMON, Lester a ANHEIER, Helmut. Defining the nonprofit sector: A cross-national analysis. Manchester: Manchester University Press, 1997. ISBN 0-7190-4901-6.  
YAMAMOTO, Tadashi. The nonprofit sector in Japan. Manchester: Manchester University Press, 1998. ISBN 0-7190-5385-4.  
OSBORNE, Stephen. The voluntary and non-profit sector in Japan: The challenge of change. London: Routledge, 2002. ISBN 9780415249706.  
TOŠNER, Jiří a SOZANSKÁ Olga. Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích. 2. vyd. Praha: Portal, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

Podpis studenta: .....

Datum: .....

Podpis vedoucího práce: .....

Datum: .....

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité  
prameny a literaturu.

V Olomouci dne .....

.....

## **Anotace**

Jméno autora: Zuzana Stavjaňová

Název fakulty – katedry: Filozofická fakulta – Katedra asijských studií

Název práce: Porovnání reakcí japonské vlády, neziskových organizací a dalších vybraných subjektů na zemětřesení v Kóbe (1995) a Tóhoku (2011)

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Halina Zawiszová

Počet znaků: 106 092

Počet titulů použité literatury: 111

Klíčová slova: Zemětřesení v Kóbe, zemětřesení v Tóhoku, dobrovolnictví, neziskové organizace, katastrofa, sociální média

Cílem práce je porovnání reakcí vybraných subjektů na zemětřesení v Kóbe v roce 1995 a na zemětřesení v Tóhoku roce 2011. Součástí práce je i pohled na vývoj ve využití vybraných médií po těchto dvou katastrofách. Oproti události z Kóbe zjistila práce zefektivnění komunikace a koordinace záchranných prací při zemětřesení v Tóhoku. Znatelný rozdíl lze vysledovat v rychlejší reakci vlády. Navíc díky aktivitě neziskových organizací při události roku 1995 bylo urychleno zavedení zákona definujícího neziskové organizace a jejich činnosti. Díky spontánnímu příchodu vysokého počtu dobrovolníků, byl rok 1995 označen jako Dobrovolnická revoluce a dobrovolnictví si vydobýlo v Japonsku respekt. Navíc zkušenosti z roku 1995 umožnily v roce 2011 podstatně lépe využít registrační systém dobrovolníků, který umožnil efektivnější koordinaci dobrovolníků. Dále byl při zemětřesení v roce 2011 zjištěn pozitivní vliv sociálních sítí, které obyvatelé Japonska využívali převážně pro získání aktuálních informací o katastrofě.

Chtěla bych poděkovat vedoucí práce Mgr. Halině Zawiszové za její ochotu, cenné rady a čas, který věnovala mé práci.

## **Ediční poznámka**

K přepisu japonských slov je použita česká transkripce, s výjimkou jejich výskytu v anglickém textu a anglických názvů vybraných společností, kde je původní anglická transkripce, a to zejména kvůli koherenci názvu titulu a pro snadnější identifikaci. Japonská jména jsou uváděna v pořadí příjmení–jméno, s výjimkou jejich uvedení v bibliografických citacích, kde se jejich pořadí řídí citační normou. Původní japonské texty a názvy organizací, které jsou v práci citovány, parafrázovány či zmiňovány jsou přeloženy autorkou práce.

## Obsah

Anotace .....	4
Ediční poznámka.....	6
Obsah .....	7
Úvod.....	8
1. Základní fakta o zemětřesení v Japonsku.....	11
1.1. Zemětřesení v Kóbe .....	11
1.2. Zemětřesení v Tóhoku .....	12
2. Reakce japonské vlády .....	16
2.1. Reakce vlády na zemětřesení v Kóbe .....	17
2.2. Reakce vlády na zemětřesení v Tóhoku .....	19
2.3. Shrnutí.....	24
3. Reakce japonského neziskového sektoru na zemětřesení .....	25
3.1. Reakce neziskového sektoru na zemětřesení v Kóbe .....	26
3.2. Reakce neziskového sektoru na zemětřesení v Tóhoku.....	27
4. Dobrovolnictví v oblastech postižených živelnou katastrofou.....	30
4.1. Dobrovolnictví v Kóbe .....	30
4.2. Dobrovolnictví v Tóhoku.....	33
5. Reakce jakuzy na zemětřesení .....	38
5.1. Reakce jakuzy na zemětřesení v Kóbe .....	38
5.2. Reakce jakuzy na zemětřesení v Tóhoku.....	39
6. Využití vybraných médií po zemětřesení .....	41
6.1. Využití vybraných médií po zemětřesení v Kóbe.....	41
6.2. Využití vybraných médií po zemětřesení v Tóhoku.....	43
Závěr .....	48
Resumé.....	50
Seznam zdrojů.....	51
Další zdroje .....	66

## Úvod

Japonsko leží v Asijsko-tichomořské oblasti, kde dochází k podsouvání litosférických desek oceánské zemské kůry pod desky kontinentální. Z toho důvodu patří Japonsko, spolu s Indonésií a Chile, do oblasti s velmi silnou seismickou aktivitou a největším počtem zemětřesení na světě.<sup>1</sup> Například jen za měsíc únor 2015 bylo na území Japonska zaznamenáno celkem 153 zemětřesení.<sup>2</sup>

Mezi největší zaznamenaná zemětřesení v Japonsku se řadí zemětřesení v Kantó *Kantó daišinsai* (関東大震災). To zasáhlo 1. září 1923 region Kantó a téměř zničilo město Jokohama. Dále pak zemětřesení v Kóbe *Hanšin Awadži daišinsai* (阪神・淡路大震災) zaznamenané 17. ledna 1995 a zemětřesení, jež zasáhlo 11. března 2011 severovýchodní oblast ostrova Honšú *Higaši Nihon daišinsai* (東日本大震災).

Název *Hanšin Awadži daišinsai* (阪神・淡路大震災) je odvozen od oblasti zasažené zemětřesením, a to od regionu Hanšin, v němž leží města Ósaka a Kóbe a od ostrovu Awadži. V této práci bude využíván název *zemětřesení v Kóbe*. Zemětřesení spojené s cunami, které zasáhlo v roce 2011 především region Tóhoku, je Japonskou meteorologickou agenturou (JMA) *Kišóčó* (気象庁, Japan Meteorological Agency) oficiálně pojmenováno *Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó taiheijó oki džišin* (平成 23 年 (2011 年) 東北地方太平洋沖地震). Vlášda posléze toto pojmenování upravila na označení *Higaši Nihon daišinsai* (東日本大震災).<sup>3</sup> Z důvodu zjednodušení orientace v textu, bude v práci využíváno označení *zemětřesení v Tóhoku*.

Práce bude zaměřena na porovnání reakcí vybraných subjektů na zemětřesení v roce 1995 v Kóbe a následně na zemětřesení v roce 2011 v Tóhoku. Pod pojmem subjekty myslím vládu a její premiéry, dále neziskové organizace, jednotlivce, kteří pomáhali v zasažených oblastech jakožto dobrovolníci, zločineckou organizaci jakuzu a vybraná média využívaná po obou zemětřeseních. Cíl této práce je seznámit čtenáře s oběma katastrofami, popsat chování výše zmíněných subjektů a zjistit, zda se povedlo

---

<sup>1</sup> WORLD EARTHQUAKES. Global seismic activity for earthquakes with Mw 6.5+. *World Earthquakes Live: Earthquake breaking news and highlights* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.world-earthquakes.com/index.php?option=sta>

<sup>2</sup>NIHON KIŠÓKJÓKAI [JAPAN WEATHER ASSOCIATION]. 2015nen 2cuki no šintó bupuzu. *Tenki.jp* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné

z: [http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity\\_map/entries\\_by\\_month?year=2015&month=2](http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity_map/entries_by_month?year=2015&month=2)

<sup>3</sup>Džišin ni cuite. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.jma.go.jp/jma/kishou/known/faq/faq7.html#16>



zefektivnit komunikaci a koordinaci záchranných a rekonstrukčních prací při zemětřesení v Tóhoku v roce 2011. A pokud ano, zdali jednání, které bylo zhodnoceno jakožto problematické při katastrofě v Kóbe, přispělo ke zlepšení koordinace a fungování v této situaci.

První kapitola pojednává o základních faktech týkající se zemětřesení v Kóbe a v Tóhoku. Díky uvedeným charakteristikám obou zemětřesení je patrná jejich odlišnost nejen ve velikosti zasažené oblasti, ale i v místě epicentra zemětřesení, které v roce 2011 zapříčinilo vznik cunami, jež navíc způsobilo poškození jaderných elektráren. Z tohoto důvodu bylo Japonsko nuceno ve své krizové situaci reagovat současně na zemětřesení, cunami a jadernou havárii. Druhá kapitola týkající se reakce japonské vlády na katastrofu, se snaží zachytit počáteční reakce vlády. V práci jsou popsány především reakce obou premiérů, které hrály důležitou roli pro počáteční záchranné činnosti. Dále jsou zde zmíněná vládou zřízená evakuační centra využita japonskými obyvateli bezprostředně po katastrofě.

Následující kapitola je věnována reakci japonského neziskového sektoru. Zvláště pak reakci tzv. zastřešujících neziskových organizací, které měly při obou katastrofách velký význam pro obyvatele v postižených oblastech. Sloužily mimo jiné pro dobrovolníky jako jedna z možností zúčastnit se prostřednictvím organizace, a za její podpory, záchranné či rekonstrukční činnosti. Bez ohledu na prvotní pomoc vlády nebo reakce neziskových organizací a jejich podíl, hlavní oporou v obou zasažených oblastech byla práce dobrovolníků. Jejich počet v Kóbe předčil všechna očekávání a zaslouženě byla tato katastrofa v roce 1995 označována jako Dobrovolnická revoluce *Borantia kakumei* (ボランティア革命).<sup>4</sup> Co se týče zemětřesení v Tóhoku, příliv dobrovolníků byl také vysoký. Kvůli omezené dopravní dostupnosti, která částečně zamezila spontánnímu vstupu dobrovolníků do oblasti a jejich očekávané reakci, byla pomoc lépe koordinovaná než v roce 1995.

Další kapitola se zabývá reakcí japonské zločinecké organizace jakuzy. Tato organizace poskytla v roce 1995 pomoc daleko dříve než vláda. I přes charakter této skupiny, který je spjat s nezákonnou činností, projevila organizace v Kóbe i v Tóhoku svou společenskou zodpovědnost vůči Japonsku.

---

<sup>4</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_003.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_003.html)

V poslední kapitole je nastíněno využití vybraných médií po zemětřesení v Kóbe a v Tóhoku. U těchto dvou podkapitol nelze srovnávat využití stejných médií z důvodu vývoje médií v čase a preferencí obyvatel v jejich využití. Mimo zemětřesení v Kóbe práce přibližuje využití novin a vysílání radiových stanic. V souvislosti s katastrofou v roce 2011 je část práce věnována využití sociálních médií, jako je Twitter nebo Facebook.

Práce vychází především z anglicky a japonsky psaných elektronických zdrojů, a to jak oficiálních vládních publikací a prohlášení, tak i tisku a výzkumů. Jednotlivé zdroje ne vždy uvádějí stejné informace. Například informace, které podává vláda a japonský tisk se často liší od informací, které se nachází v anglicky psaných zdrojích. Dále jsem měla možnost osobní konzultace s člověkem, který působil jako dobrovolník v regionu Tóhoku a pokoušela jsem se kontaktovat japonské neziskové organizace, nicméně jsem nebyla úspěšná.

# 1. Základní fakta o zemětřesení v Japonsku

V Japonsku jsou využívány pro měření seizmické intenzity jednotky *šindo* (震度), kterými se označuje intenzita zemětřesení v určitém bodě na zemském povrchu. Zároveň se v Japonsku také používá ve světě více rozšířená Richterova stupnice. Ta měří energii uvolněnou zemětřesením.<sup>5,6</sup> Tyto dvě stupnice znázorňují pomocí čísel závažnost zemětřesení, přičemž stupnice *šindo* má sedm stupňů<sup>7</sup> a Richterova stupnice nemá horní hranici.<sup>8,9</sup>

## 1.1. Zemětřesení v Kóbe

První otřesy nastaly brzy ráno 17. ledna 1995. JMA naměřila zemětřesení o magnitudu až 9.0.<sup>10</sup> Epicentrum zemětřesení, které bylo pouze 20 kilometrů od města Kóbe na severním konci ostrova Awadží, tak vzniklo ve velmi hustě osídlené oblasti. Zemětřesení v Kóbe v roce 1995 zasáhlo nejvíce již zmíněný ostrov Awadží a region Hanšin, ve kterém leží města Kjóto, Ósaka a Kóbe. Ve městech Kóbe, Ašija, Takarazuka, Hokudan, Ičinomija a Cuna byla naměřena intenzita sedm stupňů *šindo*. V městě Sumoto byla intenzita šest stupňů *šindo*, v Kjótu a Hikone pět a v prefektuře Gifu, Fukui a například i ve městě Hirošima byla intenzita čtyři stupně *šindo*.

Na konci roku 2001 bylo evidováno 6 400 obětí, přičemž 3 lidé byli stále nezvěstní.<sup>11</sup> Škody v důsledku zemětřesení činily 9 triliónů 927 biliónu jenu.<sup>12</sup> Následné požáry vzniklé zemětřesením zničily přes 80 tisíc domů a lidé byli nuceni opustit své domovy.<sup>13</sup> Rozsáhlé poškození infrastruktury v této oblasti zpomalovalo záchranné akce,

---

<sup>5</sup>BUREŠ, Jiří. Richterova stupnice. *Converter* [online]. © 2002 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.converter.cz/tabulky/richterova-stupnice.htm#mercalliho>

<sup>6</sup>Facts about Earthquakes: The Japanese seismic intensity scale. *Chiba Convention Bureau and International Center* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.mcic.or.jp/bosai/english/page03.html>

<sup>7</sup>Lidé při zemětřesení o velikosti *šindo* 7 nedokáží stát, nezajištěný nábytek je vymrštěn do vzduchu a železobetonový blok může být zničen.

<sup>8</sup>Magnitudo 8 značí téměř úplné zničení a vystihuje se jednou za pět až deset let.

<sup>9</sup>THE UNIVERSITY OF LIVERPOOL. Scales for measuring earthquakes. *Matter* [online]. © 1999 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.matter.org.uk/schools/content/seismology/richterscale.html>

<sup>10</sup>The 2011 off the Pacific coast of Tohoku Earthquake – first report. *Kišóó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/News/2011\\_Earthquake\\_01.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/News/2011_Earthquake_01.html)

<sup>11</sup>Great Hanshin Earthquake Restoration. *Kinki Regional Development Bureau, Ministry of Land, Infrastructure and Transport* [online]. © 2002 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://www.kkr.mlit.go.jp/en/topics\\_hanshin.html](http://www.kkr.mlit.go.jp/en/topics_hanshin.html)

<sup>12</sup>Tamtéž

<sup>13</sup>CITY OF KOBE. Comprehensive Strategy for Recovery from the Great Hanshin-Awaji Earthquake. *Kóbeši [Kobe City]* [online]. Březen 2010 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z:

<http://www.city.kobe.lg.jp/safety/hanshinawaji/revival/promote/img/English.pdf>

a to především zničení dálnice spojující Kóbe a Ósaku. Vzhledem k přerušení dopravního spojení, zastavením vody a elektřiny narůstal počet požárů ničících města.

## 1.2. Zemětřesení v Tóhoku

V pátek 11. března 2011 odpoledne zasáhla region Tóhoku série velmi silných zemětřesení o magnitudu 9.0. Následné cunami vyvolané tímto zemětřesením nejvíce zasáhlo prefektury Fukušima, Iwate a Mijagi.<sup>14</sup> Bylo to páté nejsilnější zemětřesení na světě od roku 1900 a podle JMA také historicky nejsilnější zemětřesení v Japonsku.<sup>15</sup> V tomto měsíci zasáhlo Japonsko velmi silného nárůstu počtu zemětřesení. Celkem jich bylo v březnu 2011 zaznamenáno 864, přičemž více než 400 zemětřesení mělo vyšší šindo než tři.<sup>16</sup> Epicentrum zemětřesení se nacházelo v Tichém oceánu, téměř 130 kilometrů východně od města Sendai a bylo zhruba v hloubce 24 kilometrů.<sup>17</sup> Specifikou polohou tohoto epicentra byla vyvolaná cunami, která dosahovala v prefektuře Fukušima více než 9 metrů a v prefektuře Mijagi téměř 9 metrů výšky.<sup>18</sup> Různé zdroje však uvádějí odlišnou výšku cunami.<sup>19,20</sup> Stejně jako u jiných zemětřesení spojených s přílivovou vlnou, způsobily největší škody právě až cunami, které bylo podle pozdějšího vyjádření JMA podceněno.<sup>21</sup> V červenci 2011 bylo zaznamenáno více než 15 tisíc obětí a přes pět tisíc lidí bylo nezvěstných.<sup>22</sup> Na toto cunami reagovala JMA

---

<sup>14</sup>SAN, Arvi. 2011 Tohoku Earthquake and Tsunami. *Academia.edu* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.academia.edu/8216590/2011\\_Tohoku\\_Earthquake\\_and\\_Tsunami](http://www.academia.edu/8216590/2011_Tohoku_Earthquake_and_Tsunami)

<sup>15</sup>Information on the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/2011\\_Earthquake/Information\\_on\\_2011\\_Earthquake.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/2011_Earthquake/Information_on_2011_Earthquake.html)

<sup>16</sup>2011 nen 3 cuki no šintó bupuzu. *Tenki.jp* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:

[http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity\\_map/entries\\_by\\_month?year=2011&month=3](http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity_map/entries_by_month?year=2011&month=3)

<sup>17</sup>Information on the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/2011\\_Earthquake/Information\\_on\\_2011\\_Earthquake.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/2011_Earthquake/Information_on_2011_Earthquake.html)

<sup>18</sup>Information on the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/2011\\_Earthquake/Information\\_on\\_2011\\_Earthquake.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/2011_Earthquake/Information_on_2011_Earthquake.html)

<sup>19</sup>MAHDAVIAN, Farnaz, Maki KOJAMA, Stephen PLATT a Džundži KIJONO. Behavior patterns in major disasters. *Academia.edu* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: [http://www.academia.edu/8336948/BEHAVIOR\\_PATTERNS\\_IN\\_MAJOR\\_DISASTERS](http://www.academia.edu/8336948/BEHAVIOR_PATTERNS_IN_MAJOR_DISASTERS)

<sup>20</sup>The Great East Japan Earthquake Information from Official Websites. *Kagaku gidžucu šinkóikó [Japan Science and Technology Agency]* [online]. 20. června 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great\\_east\\_japan\\_earthquake.pdf](http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great_east_japan_earthquake.pdf)

<sup>21</sup>JAPAN METEOROLOGICAL AGENCY. Lessons learned from the tsunami disaster caused by the 2011 Great East Japan Earthquake and improvements in JMA's tsunami warning system. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. Říjen 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned\\_Improvements\\_brochure.pdf](http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned_Improvements_brochure.pdf)

<sup>22</sup>The Great East Japan Earthquake Information from Official Websites. *Kagaku gidžucu šinkóikó [Japan Science and Technology Agency]* [online]. 20. června 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great\\_east\\_japan\\_earthquake.pdf](http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great_east_japan_earthquake.pdf)

varováním přibližně tři minuty po zemětřesení.<sup>23</sup> O přesnější velikosti vlny se JMA dozvěděla přibližně 28 minut po zemětřesení prostřednictvím varovného signálu z GPS bóje<sup>24</sup>, která se nacházela asi deset kilometrů od pobřeží.<sup>25, 26</sup> Z tohoto důvodu nebyli obyvatelé Japonska dostatečně včas informováni o přesné velikosti cunami a její možné hrozbě.

Jako velký problém se ukázalo zasažení čtyř jaderných elektráren ležících na východním pobřeží Japonska. Jadernou elektrárnu Onagawa *Onagawa genširjoku hacudenšo* (女川原子力発電所) ležící blízko pobřeží a jaderná elektrárna Tokai *Tokai genširjoku hacudenšo* (東海第二原子力発電所), která se nachází blízko Tokia, neutrpěly téměř žádné škody. Zatímco jaderná elektrárna Fukušima I *Fukušima daiiči genširjoku hacudenšo* (福島第一原子力発電所) a Fukušima II *Fukušima daini genširjoku hacudenšo* (福島第二原子力発電所) byly v důsledku cunami velmi poškozeny. Toto poškození mělo velký dopad na zásobování Japonska energií. Energie vyráběná v těchto elektrárnách zásobovala téměř 30 % obyvatelstva ostrova.<sup>27</sup>

Poškození elektrárny Fukušima I vedlo k tavení aktivní hmoty, poškození paliva vinou cunami a úniku radioaktivní vody používané k chlazení nádrží do oceánu.<sup>28, 29</sup> Tento únik radioaktivní vody nebyl jednorázový. Například v únoru 2014 byl potvrzen provozovatelem elektráren Tokyo Electric Power Company (TEPCO) *Tókjó denrjoku kabušiki gaiša* (東京電力株式会社), únik sto tun radioaktivní vody.<sup>30</sup> TEPCO byl kritizován japonskou vládou kvůli nedostatečné připravenosti na krizi, která by mohla

---

<sup>23</sup>Flow of issuance of information about tsunami and earthquake. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/guide/info.html>

<sup>24</sup>GPS bóje je systém pro detekci cunami ještě před dosažením pobřeží.

<sup>25</sup>JAPAN METEOROLOGICAL AGENCY. Lessons learned from the tsunami disaster caused by the 2011 Great East Japan Earthquake and improvements in JMA's tsunami warning system. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. Říjen 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned\\_Improvements\\_brochure.pdf](http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned_Improvements_brochure.pdf)

<sup>26</sup>V důsledku neposkytnutí včasného varování před cunami o takové síle, i jako poučení z katastrofy, byla agenturou zřízena komise odborníků pro zlepšení varovného signálu proti cunami, který by zabránil nebo alespoň zmírnil následky škod u tak velkých katastrof. Její návrhy byly schváleny v únoru 2012 a zavedeny jen několik dnů před druhým výročím tohoto zemětřesení.

<sup>27</sup>TRLICA, David. Japonsko se připravuje na spuštění prvních reaktorů po havárii ve Fukušimě. *Eurozprávy.cz* [online]. 11. září 2014 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://zahranicni.eurozpravy.cz/asia-a-australie/102007-japonsko-se-pripravuje-na-spusteni-prvnic-reaktoru-po-havarii-ve-fukusime/>

<sup>28</sup>Fukushima Daiichi NPS Prompt Report 2013: Immediate Release: New Report Yields Insights on Causes of Fukushima Accident is Expected to Aid in Design of Future Safety Measures. *TOKYO ELECTRIC POWER COMPANY* [online]. 20. prosince 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.tepco.co.jp/en/press/corp-com/release/2013/1233165\\_5130.html](http://www.tepco.co.jp/en/press/corp-com/release/2013/1233165_5130.html)

<sup>29</sup>NĚMCOVÁ, Veronika. Z elektrárny Fukušima uniká do Tichého oceánu vysoce radioaktivní voda. *IDNES.cz* [online]. 2. dubna 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/z-elektrarny-fukushima-unika-do-ticheho-oceanu-vysoce-radioaktivni-voda-Inj-/zahranicni.aspx?c=A110402\\_095958\\_zahranicni\\_vem](http://zpravy.idnes.cz/z-elektrarny-fukushima-unika-do-ticheho-oceanu-vysoce-radioaktivni-voda-Inj-/zahranicni.aspx?c=A110402_095958_zahranicni_vem)

<sup>30</sup>SCHLANGER, Zoë. Another Day, Another Spill of Radioactive Water From Fukushima. *Newsweek* [online]. 21. února 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.newsweek.com/another-day-another-spill-radioactive-water-fukushima-229840>

zmírnit dopady katastrofy.<sup>31</sup> V důsledku poškození elektráren byla v květnu 2011 vládou zřízena Vyšetřovací komise pro havárii v jaderné elektrárně Fukušima *Tóden Fukušima genpacu džiko čósa kenšó iinkai* (東電福島原発事故調査・検証委員会) s cílem vyšetření příčiny nehody v jaderných elektrárnách Fukušima I a Fukušima II. Jejím dalším cílem bylo navržení opatření bránící šíření škod a opakování podobných nehod v budoucnosti.<sup>32</sup>

Jako jeden z hlavních problémů, které ve své konečné zprávě uvedla komise, byla špatná reakce Ústředí proti jaderným katastrofám *Genširjoku saigai taisaku honbu* (原子力災害対策本部), Japonské agentury pro jadernou bezpečnost *Hoan in* (保安院), Ministerstva hospodářství, obchodu a průmyslu *Keizai sangóšó* (経済産業省) a jejich vnitřní spolupráce během katastrofy.<sup>33</sup> S tímto pochybení TEPCO souhlasí i Slanina<sup>34</sup>, jenž vychází z informací Vyšetřovací komise pro havárii v jaderné elektrárně Fukušima a uvádí tři zásadní chyby v reakci na katastrofu. Jednou z nich je informace hospitalizaci ředitele elektrárenské společnosti TEPCO, jež se nechal sám odvézt do nemocnice kvůli vysokému krevnímu tlaku. Z tohoto důvodu nebyla podle Slaniny zajištěna důsledná koordinace informací. Byla porušena hierarchie spolupráce, která následně znamenala nedostačující zajištění agregátů pro chlazení poškozených reaktorů, kde kvůli pozdějšímu přehřátí a vypuštění páry došlo k výbuchu vodíku. Jeho poškození znamenalo únik radioaktivity z elektrárny.<sup>35</sup> Jednání TEPCO kritizoval i premiér Abe Šinzó (安倍 晋三) kvůli nezvládnutí problému týkajícího se radioaktivní vody prosakující do oceánů.<sup>36</sup> Až v důsledku této havárie byla zpřísněna bezpečnostní opatření, což zřejmě mělo předcházet tomuto zemětřesení.

Bezprostředně po nehodě byla vládou nařízena evakuace obyvatel v okruhu tří kilometrů kolem elektrárny Fukušima I. Den poté se evakuační zóna rozšířila na 20 kilometrů z důvodu závažnosti nehody a lidem bylo nařízeno nevycházet z domu

---

<sup>31</sup>HANCOCKS, Paula. New report criticizes TEPCO over Fukushima nuclear crisis. *CNN* [online]. 23. července 2012 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2012/07/23/world/asia/japan-fukushima-report/>

<sup>32</sup>TÓDEN FUKUŠIMA GENPACU DŽIKO ČÓSA KENŠÓ IINKAI. Saišú hókoku. *Naikakukanbó [Cabinet Secretariat]* [online]. © 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/icanps/post-2.html>

<sup>33</sup>TÓKJÓ DENRJOKU FUKUŠIMA GENŠIRJOKU HACUDENDŽO NI OKERU DŽIKO ČÓSA KENŠÓ IINKAI. Saišú hókoku (gaijó). *Naikakukanbó [Cabinet Secretariat]* [online]. 23. července 2012 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/icanps/SaishyuGaiyou.pdf>

<sup>34</sup>SLANINA, Zdeněk. Dnes jsou to čtyři roky. M9 tsunami z 11. března 2011 zblízka. *ParlamentníListy.cz* [online]. 11. března 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Zdenek-Slanina-Dnes-jsou-to-ctyri-roky-M9-tsunami-z-11-brezna-2011-zblizka-365645>

<sup>35</sup>WAGNER, Vladimír. Jak se chladí Fukušima. *Ústav jaderné fyziky AV ČR* [online]. 6. května 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://hp.ujf.cas.cz/~wagner/popclan/fukusima/Chlazení\\_Fukusimy.htm](http://hp.ujf.cas.cz/~wagner/popclan/fukusima/Chlazení_Fukusimy.htm)

<sup>36</sup>Japan prime minister to call for stronger response to Fukushima water crisis: Nikkei. *CNBC* [online]. 6. srpna 2013 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.cnbc.com/id/100944265>

v okruhu až 30 kilometrů kolem elektrárny.<sup>37</sup> Kvůli závažnosti situace bylo vládou evakuováno téměř 150 tisíc obyvatel a někteří z nich se evakuaovali samostatně.<sup>38</sup> I v roce 2014 se přes povolený přístup do evakuované oblasti řada obyvatel kvůli strachu z radiace nehodlá vrátit do svých domácností.<sup>39</sup>

Přesná čísla týkající se síly zemětřesení a cunami, počtu obětí, velikosti poškozených oblastí a další byly zveřejněny téměř půl roku po katastrofě. 11. září 2011 bylo vydáno prohlášení o usmrcení více než 15 tisíc lidí a přibližně čtyř tisících pohřešovaných.<sup>40</sup> V prefektuře Mijagi, která byla jednou z nejvíce zasažených oblastí, bylo poškozeno téměř 140 tisíc budov.<sup>41</sup>

---

<sup>37</sup>Evacuation Orders and Restricted Areas: Evacuation orders. *Fukushima on the Globe* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://fukushimaontheGlobe.com/the-earthquake-and-the-nuclear-accident/evacuation-orders-and-restricted-areas>

<sup>38</sup>THE NATIONAL DIET OF JAPAN. The official report of The Fukushima Nuclear Accident Independent Investigation Commission. *Nuclear Information and Resource Service* [online]. © 2012 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [https://www.nirs.org/fukushima/naaic\\_report.pdf](https://www.nirs.org/fukushima/naaic_report.pdf)

<sup>39</sup>JIJI. More Fukushima evacuees are deciding to stay away for good. *The Japan Times* [online]. 4. dubna 2015 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/03/04/national/more-fukushima-evacuees-are-deciding-to-stay-away-for-good/#.VUJ5PSHtmkr>

<sup>40</sup>KAZAMA, Motoki a Tošihiro NODA. Damage statistics (Summary of the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake damage). *ScienceDirect* [online]. 6. prosince 2012 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0038080612000947>

<sup>41</sup>Tamtéž

## 2. Reakce japonské vlády

Následující dvě podkapitoly budou věnovány reakci vlády na zemětřesení v Kóbe v roce 1995 a na zemětřesení v Tóhoku v roce 2011. Budou zde zmíněny také informace týkající se vládou zřízených evakuačních center, které poskytly obyvatelům zasažených oblastí útočiště.<sup>42</sup>

Při katastrofě jako je právě zemětřesení se koordinace pomoci ujímá Centrální rada pro řízení katastrof *Čúou bósaikaigi* (中央防災会議) na základě Základního zákona proti katastrofám *Saigaku taisaku kihonhó* (災害対策基本法) z roku 1961.<sup>43</sup> Tato rada je sestavena z předsedy vlády, představitelů jednotlivých ministerstev, organizací jako jsou Japonská centrální banka *Nihon ginkó* (日本銀行), japonský Červený kříž *Nihon sekidžúša* (日本赤十字社), Japonská telekomunikační společnost *Nippon denšin denwa kóša* (日本電信電話公社), Japan Broadcasting Corporation *Nippon hósó kjókai* (日本放送協会) a dalších odborníků. Má za úkol fungovat jako koordinační orgán pro zvládání katastrof. Z důvodu lepší organizace je rozdělena odpovědnost týkající se snižování následků katastrofy na úroveň národní, prefekturní a obecní.<sup>44, 45</sup> Rada vypracovala pro objasnění povinnosti na jednotlivých úrovních v případě katastrofy Plán pro řízení katastrof *Bósai keikaku* (防災計画). Tento plán také popisuje průběh protipatření různých typů katastrof, například zemětřesení, tajfun apod., jako je příprava, nouzová reakce, obnova či rekonstrukce zasažené oblasti.<sup>46</sup>

---

<sup>42</sup>NAIKAKUFU SEISAKU TÓKACUKAN [DIRECTOR GENERAL FOR DISASTER MANAGEMENT OFFICE]. Nihon no saigai taisaku [Disaster Management in Japan]. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2014] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf\\_e.pdf](http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf_e.pdf)

<sup>43</sup>NATIONAL LAND AGENCY, JAPAN. Disaster countermeasures basic act. *Asian Disaster Reduction Center* [online]. Červen 1997 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.adrc.asia/documents/law/DisasterCountermeasuresBasicAct.pdf>

<sup>44</sup>TANWATTANA, Puntita a Hiroši MURAJAMA. Community Planning and the Policy Process for Regional Revitalization against Disasters: Thailand's Readiness and the Japanese Experience. *R-Cube* [online]. Únor 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://r-cube.ritsumei.ac.jp/bitstream/10367/5303/1/PS21\\_2tanwattana.pdf](http://r-cube.ritsumei.ac.jp/bitstream/10367/5303/1/PS21_2tanwattana.pdf)

<sup>45</sup>IKEDA, Makoto. Disaster Management Plans. *The World bank* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm\\_kn2-2.pdf](http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm_kn2-2.pdf)

<sup>46</sup>NAIKAKUFU SEISAKU TÓKACUKAN [DIRECTOR GENERAL FOR DISASTER MANAGEMENT OFFICE]. Nihon no saigai taisaku [Disaster Management in Japan]. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2014] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf\\_e.pdf](http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf_e.pdf)



## 2.1. Reakce vlády na zemětřesení v Kóbe

Japonská vláda, v čele s tehdejšími premiérem Murajamou Tomiičim (村山 富市), byla kritizována jak japonskými obyvateli, tak i médii kvůli nedostatečně rychlé reakci na zemětřesení.<sup>47, 48</sup> Tato kritika směřovala na špatnou komunikaci, informovanost a složitý byrokratický proces mezi jednotlivými úrovněmi řízení. Nedostatky v komunikaci vlády a ministerstev lze považovat jako jeden z důvodů opožděné reakce na zemětřesení, společně se špatnou komunikací mezi představiteli vlády na úrovni místní, prefekturní a národní. Jednou z příčin chyb při předávání informací byl i velký rozsah poškození vládních center a jejich kanceláří, které utrpěly při zemětřesení velké škody. Zaměstnanci místních úřadů byli i kvůli zničení vlastní centrály odříznuti od informací z prefekturní a centrální vlády.

Přibližně třicet minut po katastrofě byly na základě informací japonského ministra obrany vyslány vrtulníky japonské Síly sebeobran (SDF) *Džieitai* (自衛隊, Self-Defense Forces) aby zjistily, jaký je rozsah poškození oblasti. Tento průzkum ukázal jasnou potřebu vyslání SDF do poškozené oblasti, nicméně pro vyslání SDF byla potřeba oficiální žádosti guvernéra prefektury Hjógo, která však přišla až téměř čtyři hodiny po katastrofě.<sup>49</sup> Další nedostatečně rychlá reakce ze strany úřadů se objevila u Státního pozemkového úřadu *Kokudočó* (国土庁). Ten měl sloužit jako základna pro záchranné a humanitární organizace a místo pro centralizaci shromážděných informací od různých agentur.<sup>50</sup> Role tohoto centra jako prostředníka při správném fungování Státního pozemkového úřadu by zrychlila informovanost jednotlivých úřadů. Vláda ovšem čekala téměř pět a půl hodiny na reakci tohoto úřadu.<sup>51</sup> Ani premiér Murajama nebyl informován o zemětřesení bezprostředně. První zprávu obdržel až po dvou hodinách po katastrofě.<sup>52</sup> Souhrn těchto reakcí ukazuje na nedokonalý přenos informací.

---

<sup>47</sup>NONOŠIGU. Hanšin Awadži daišinsai, Higaši Nihon daišinsai ni okeru sajoko seiken no taió. *Ašura* [online]. 17. března 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.asyura2.com/14/senkyo162/msg/877.html>

<sup>48</sup>KRAUSS, Ellis. Crisis Management, LDP, and DPJ Style. *Japanese Journal of Political Science* [online]. 2013, Vol. 14, Special issue 2 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://irps.ucsd.edu/assets/001/505062.pdf>

<sup>49</sup>NAKAMURA, Akira. The need and development of crisis management in Japan's public administration: Lessons from the Kobe quake. *Sómušó [Ministry of Internal Affairs and Communications]* [online]. 10. října 1999 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.soumu.go.jp/jitidai/image/pdf/56nakamura.pdf>

<sup>50</sup>Tamtéž

<sup>51</sup>Tamtéž

<sup>52</sup>KUNII, Osamu, Masumi AKAGI a Euko KITA. The Medical and Public Health Response to the Great Hanshin-Awaji Earthquake in Japan: A Case Study in Disaster Planning. *Medicine & Global Survival* [online]. 1995, Vol. 2, No. 4 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.ipnw.org/pdf/mgs/2-4-kunii.pdf>

Další důležitá skutečnost, která také ovlivnila přísun pomoci, byla neochota japonských úřadů přijmout po zemětřesení pomoc přicházející ze zahraničí. Týmy se speciálně vycvičenými psy pro případy katastrof ze Švýcarska byly úředníky na letišti Kansai z důvodu nutné psí karantény zastaveny.<sup>53</sup> Byli také odmítáni kvalifikovaní dobrovolníci z řad lékařů z USA kvůli nevlastnění certifikátu k provozování lékařské praxe v Japonsku.<sup>54</sup> Dalším faktem, který přispěl k odmítání zahraniční pomoci, bylo podle Krausse<sup>55</sup> nezvládnutí koordinace mezi ministerstvy, jelikož odmítla nabízenou pomoc ze zahraničí i přesto, že japonské Ministerstvo zahraničních věcí (MOFA) *Gaimušó* (外務省) mělo o tuto pomoc zájem. Ovšem Agentura pro řešení krizových situací v rámci přírodních katastrof *Sómušóšóóbóčó* (総務省消防庁) chtěla spolupracovat pouze s japonskými subjekty poskytující pomoc. Neochota přijetí pomoci ze zahraničí byla zdůvodněna silným pocitem národní hrdosti a soběstačnosti, zejména u pomoci ze zemí méně rozvinutých jako je Japonsko.<sup>56</sup> Tehdejší premiér Murajama posléze sám přiznal chyby plynoucí z pomalých reakcí.<sup>57</sup>

Důležitou roli sehrála v pomoci obyvatelům po zemětřesení evakuační centra, sloužící k bezprostřednímu ubytování lidí, kteří přišli o domov během katastrofy. Tato centra zřizuje převážně vláda, ale mohou být zřizována i jednotlivci či skupinami osob. V územním plánu vlády bylo 364 center pro případ prevence mimořádných katastrof. V prefektuře Hjógo bylo ovšem k datu 23. ledna 1995 celkem 1 153 evakuačních center a téměř 316 tisíc lidí bez domova.<sup>58</sup> Jen v městě Kóbe bylo evakuačních center 585 těchto a více než 227 tisíc evakuovaných lidí.<sup>59</sup> Tělocvičny a další budovy sloužící jako evakuační centra nezvládly pojmout počet lidí zasažených obětí zemětřesením ve městě. Počet těchto center bylo nutno navýšit. Nestalo se tak kvůli vládě, ale především díky nevládním organizacím a jednotlivcům. Vzhledem k tomu, že byl stále nedostatek míst v evakuačních centrech, řada osob byla nucena uchýlit se

---

<sup>53</sup>Japan opens the door to foreign help. *CBCNews* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/world/japan-opens-the-door-to-foreign-help-1.1125974>

<sup>54</sup>MILLIGAN, Jean. In Action: Our year of volunteers. *Red Cross, Red Crescent* [online]. 2001, no. 1 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001\\_1/volunteers.html](http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001_1/volunteers.html)

<sup>55</sup>KRAUSS, Ellis. Crisis Management, LDP, and DPJ Style. *Japanese Journal of Political Science* [online]. 2013, Vol. 14, Special issue 2 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://irps.ucsd.edu/assets/001/505062.pdf>

<sup>56</sup>FUKUŠIMA, Glen S. The Great Hanshin Earthquake. *Japan Policy Research Institute* [online]. Březen 1995 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.jpri.org/publications/occasionalpapers/op2.html>

<sup>57</sup>Hanšin Awadži daišinsai no keiken. *Tokyo Broadcasting System Television* [online]. 14. listopadu 2004 [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: <http://www.tbs.co.jp/jijihoudan/last/041114.html>

<sup>58</sup>ŠIOZAKI, Yošimicu, Eiiči NIŠIKAWA a Toshikazu DEGUCHI. *Lessons from the Great Hanshin Earthquake* [online]. Kamogawa: Creates, 2005 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.shinsaiken.jp/oldweb/hrc-e/publish/lessons\\_ghe/](http://www.shinsaiken.jp/oldweb/hrc-e/publish/lessons_ghe/)

<sup>59</sup>Tamtéž

k jiným alternativám ubytování. Hledali tak útočiště v dostupných nezničených budovách.

Studie Horikiriho a Odaniho<sup>60</sup>, týkající se evakuačních center po zemětřesení v Kóbe, se zaměřuje na evakuaci a systém těchto center přímo po zemětřesení a situaci obyvatel před návratem do trvalých obydlí. Jejich výzkum byl proveden formou dotazníkového šetření mezi obyvateli části Higašinada-ku ve městě Kóbe. Bylo zjištěno, že kvůli informacím o množství poškozených budov se lidé často uchýlovali k rozhodnutí využít evakuační centra. Téměř 70 % domů bylo zcela nebo částečně zničeno a byla nutná i evakuace obyvatel z lehce poškozených domů.<sup>61</sup>

## 2.2. Reakce vlády na zemětřesení v Tóhoku

Reakce ze strany vlády na zemětřesení v Tóhoku byla téměř okamžitá a díky detailnímu časovému záznamu jednání vlády se lze seznámit s formou odezvy na tuto katastrofu.<sup>62</sup> První schůze Ústředí proti katastrofám *Saigai taisaku honbu* (災害対策本部) proběhla přibližně hodinu po zemětřesení a účastnil se jí premiér Kan Naoto (菅 直人), generální tajemník kabinetu Edano Yukio (枝野 幸男) a ministři vlády.<sup>63</sup> Po úvodních slovech premiéra Kana se hovořilo převážně o základních opatřeních proti krizové situaci a úkolech týkajících se jednotlivých ministerstev. Na druhé schůzi, těsně navazující na první, potvrdil premiér Kan ve svém úvodním slovu vyslání pomoci do postižené oblasti:

既に自衛隊には関係方面に出動いただき、あるいは消防庁、警察にも行動していただいている。<sup>64,65</sup>

---

<sup>60</sup>HORIKIRI, Mami a Mičijasu ODANI. Analysis of residents' evacuation behavior after The Great Hanshin-Awaji earthquake in Japan. *Eastern Asia Society for Transportation Studies* [online]. 1999, vol. 2 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://east.info/on-line/proceedings/vol2/20034.pdf>

<sup>61</sup>Další informace o počtu zničených budov, evakuovaných obyvatelů a způsobu evakuace lze nalézt ve studii Horikiriho a Odaniho.

<sup>62</sup>KINKJÚSAIGAI TAISAKU HONBU. Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taihejjo oki džišin (Higaši Nihon daišinsai) ni cuite. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 9. března 2015 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.bousai.go.jp/2011daišinsai/pdf/torimatome20150309.pdf>

<sup>63</sup>Dai 1kai Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taihejjo oki džišin kinkjűsaigai taisaku honbu kagi gaijű. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daišinsai/honbu\\_kaigi/pdf/1gaiyou.pdf](http://www.bousai.go.jp/2011daišinsai/honbu_kaigi/pdf/1gaiyou.pdf)

<sup>64</sup>Dai 2kai Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taihejjo oki džišin kinkjűsaigai taisaku honbu kagi gaijű. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daišinsai/honbu\\_kaigi/pdf/2gaiyou.pdf](http://www.bousai.go.jp/2011daišinsai/honbu_kaigi/pdf/2gaiyou.pdf)

<sup>65</sup>Do postižené oblasti byly již vyslány japonské Síly sebeobran, hasičské jednotky, policie a další jednotky. (vlastní překlad)

Tyto informace potvrdily i noviny *Asahi shimbun*, které díky tiskové konferenci uspořádané vládou, informovaly o slovech Kana:

国民の皆様を安全を確保し、被害を最小限に抑えるため、政府として総力を挙げ  
て取り組んでいく。<sup>66.67</sup>

Informace ze schůze vlády ukazují téměř nepřetržitou činnost vlády při řízení minimalizace a likvidace škod.<sup>68</sup>

Také jednotlivá ministerstva začala neprodleně s přípravou jednotlivých záchranných a podpůrných operací. Ministerstvo zdravotnictví a sociálních věcí *Kóseišó* (厚生省) vyslalo vozidla vybavená pro první pomoc, organizovalo umístování zraněných obyvatel a lidí zasažených zářením do nemocnic. Zahájilo také odesílání zdravotních pomůcek, terapeutů a sociálních pracovníků do postižené oblasti. Informovalo a apelovalo na obyvatelstvo ohledně nutnosti používání obličejových masek z důvodu ochrany před infekčním onemocněním. Ministerstvo zemědělství, lesnictví, rybolovu a financí *Nórin suisanšó* (農林水産省) bylo zodpovědné za zajištění potravin, přenosných WC, rádií, baterií a dalších potřebných věcí. Všechny hlavní silnice v postižené oblasti byly po příkazu vlády zcela uzavřeny s prioritou zpřístupnění pomoci. Dopravní systém zahrnující metro, silnice, vlaky a šinkansen ukončil svou činnost v městech Sendai a Tokiu okamžitě po zemětřesení. Vláda také vyhlásila „stav nouze“ kvůli možné jaderné hrozbě, kterou představovaly reaktory v obou jaderných elektrárnách Fukušima, a zřídila dvacetikilometrovou evakuační zónu.<sup>69</sup>

Velkým očekáváním byla reakce tehdejšího premiéra Kana na katastrofu kvůli srovnání reakce s jeho předchůdcem Murajamou, který svou pozdní reakcí v Kóbe nenaplnil očekávání obyvatel týkající se jeho funkce premiéra. Oproti tomu Kan, který si byl dobře vědom chyb svého předchůdce, reagoval okamžitě. V rozhovoru pro *The Japan Times* Kan uvedl: „Activating as many SDF personnel as quickly as possible was the single most important thing I, as prime minister, could do in response to the

---

<sup>66</sup>Šinsai taisaku he jojató iči, 14niči no kokkai šingi čúši. *Asahi šinbun Digital [The Asahi shimbun Digital]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.asahi.com/special/10005/TKY201103110557.html>

<sup>67</sup>Vláda vynakládá veškerou sílu pro zajištění bezpečnosti národa a minimalizaci škod. (vlastní překlad)

<sup>68</sup>Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taiheijó oki džišin kinkjúsaigai taisaku honbu [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu\\_kaiji/](http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu_kaiji/)

<sup>69</sup>Tókjó denrjúku kabušikigaiša Fukušima daiiči genširjúku hacudenšo džiko no iekjó to fukkjú fukkó ni muketa torikumi. *Nórin suisanšó [Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries]* [online]. © 2007 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: [http://www.maff.go.jp/j/wpaper/w\\_maff/h24/pdf/z\\_1\\_1\\_2\\_1.pdf](http://www.maff.go.jp/j/wpaper/w_maff/h24/pdf/z_1_1_2_1.pdf)

quake and tsunami.“<sup>70</sup> Také deník *The Christian science monitor*<sup>71</sup> potvrdil rychlou reakci japonského premiéra Kana na katastrofu a vyslání desítky tisíc členů SDF do postižených oblastí. Deník uvádí vtip týkající se vystupování premiéra Kana na veřejnosti: „President Obama telephones Naoto Kan, Japan’s prime minister... and asks to speak to his spokesman, Yukio Edano.“<sup>72</sup>, který jasně prezentuje hlavní pozici Edana při vystupování na veřejnosti. Informuje také jen o třech Kanových veřejných vystupech po katastrofě, což neodpovídá postavení premiéra země, kterou zasáhla katastrofa ničivého charakteru. Edano byl označován jako nepravděpodobný hrdina v krizové situaci, ve které se země nacházela, díky jeho častým a pravidelným vystupováním v televizi v modrém pracovním oděvu, jež vyjadřoval zapojení do záchranných operací.<sup>73</sup> Nicméně názor týkající se stažení premiéra Kana do pozadí odporuje informacím získaným z jiných zdrojů<sup>74</sup>, zvláště japonských médií<sup>75, 76</sup>. Jeho aktivní účast byla spojena především s řešením poškození elektráren, které byly, jak se domnívám, větší prioritou než řešení následků zemětřesení, a to hlavně z důvodu možné jaderné havárie.

Jako reakci na situaci, jež vznikla zřejmě špatnou informovaností o možné jaderné katastrofě, vydal Kan knihu. Ta mapuje jeho vlastní myšlenky týkající se poškození jaderných elektráren Fukušima.<sup>77</sup> Kan ve své knize například píše: „It was at 3 a. m. when Minister of Economy, Trade and Industry Banri Kaeda came to the Residence with the news that Masataka Shimizu, president of Tepco, had put in a request to withdraw from the nuclear plant site.“<sup>78</sup> I z této pasáže je patrný přímý kontakt s nejvyššími orgány vedení jaderné elektrárny a situace vznikající při snaze udržet odpovědnost a nalézt co nejlepší možné řešení. Zmiňuje se zde také o jeho potřebě

---

<sup>70</sup>CORKILL, Edan. Naoto Kan speaks out. *The Japan Times* [online]. 31. srpna 2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/life/2013/08/31/people/naoto-kan-speaks-out/#.VUNJqSHtmkp>

<sup>71</sup>MCCURRY, Justin. What Japanese think of PM Kan's response to the crisis. *The Christian Science Monitor* [online]. 28. března 2011 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/World/Asia-Pacific/2011/0328/What-Japanese-think-of-PM-Kan-s-response-to-the-crisis>

<sup>72</sup>Tamtéž

<sup>73</sup>Japan earthquake: Yukio Edano, the „Jack Bauer“ of the crisis. *The Telegraph* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/8383430/Japan-earthquake-Yukio-Edano-the-Jack-Bauer-of-the-crisis.html>

<sup>74</sup>TISDALL, Simon. Japan needs leadership, but can Naoto Kan deliver? *The Guardian* [online]. 12. března 2011 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2011/mar/12/japan-earthquake-naoto-kan-tsunami>

<sup>75</sup>KUNIIČI, Tanida. Higaši Nihon daišinsai, šijó saidai no Džieitai sakusen (murjó). *Webronza* [online]. 20. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://webronza.asahi.com/politics/articles/2011032000009.html>

<sup>76</sup>Report says Kan's meddling disrupted Fukushima response. *The Asahi Shimbun* [online]. 29. února 2012 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://ajw.asahi.com/article/behind\\_news/politics/AJ201202290019](http://ajw.asahi.com/article/behind_news/politics/AJ201202290019)

<sup>77</sup>PULVERS, Roger. Former Prime Minister Kan: Evacuation after Fukushima could have reached 50 million people. *ENENews* [online]. 26. ledna 2013 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://enenews.com/prime-minister-kan-evacuation-after-fukushima-could-have-reached-50-million-people>

<sup>78</sup>Tamtéž

objasnění, proč nevydal příkaz k evakuaci: „If I (had let this happen), 50 million people would have to be evacuated within a few weeks... The very announcement to evacuate would result in mass panic.“<sup>79</sup> Vydání knihy mohlo čtenáři odhalit nejen jeho myšlenky, ale také přiblížit situaci a Kan se touto cestou mohl vyrovnat se svými rozhodnutími.

Pokud si uvědomíme rozsah záchranných operací a velikost zasaženého území, které potřebovalo aktivní účast záchranných týmů všech kategorií, tak mezi nejpodstatnější úkoly patří koordinace všech záchranných a obnovovacích operací. Systém koordinace všech záchranných týmů, vlády, neziskových organizací, dobrovolníků a jiných sekcí v Tóhoku si bral ponaučení ze zemětřesení v Kóbe a řada pracovníků, kteří působili při katastrofě v Kóbe, byla součástí záchranných prací v Tóhoku. Vláda převážně prostřednictvím Národní rady sociální péče *Zenkokušakai fukuši kjógikai* (全国社会福祉協議会) koordinovala práci policie, japonských Sil sebeobranu na jak místní, tak i prefekturní úrovni. Byla také tvůrcem dobrovolnických center (Viz kapitola 4.2), které vznikaly po celém regionu Tóhoku.<sup>80</sup>

Dalším faktorem, který umožnil směřovat pomoc do postižené oblasti, byla dohoda prefekturních vlád o meziregionálním partnerství při zajištění pomoci u katastrofy, jakou je právě zemětřesení. Tato dohoda byla uzavřena dva roky po zemětřesení v Kóbe, tj. v roce 1997. Vznikla jako určitá reakce na postupy při zemětřesení v Kóbe v roce 1995 a opírá se o zákon týkající se Základního zákona proti katastrofám z roku 1961, jež revidovaný v roce 1997, který stanovuje opatření proti katastrofám a povinnost místní samosprávy poskytnout podporu při přírodních katastrofách, jako jsou zemětřesení či záplavy.

---

<sup>79</sup>PULVERS, Roger. Former Prime Minister Kan: Evacuation after Fukushima could have reached 50 million people. *ENENews* [online]. 26. ledna 2013 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://enenews.com/prime-minister-kan-evacuation-after-fukushima-could-have-reached-50-million-people>

<sup>80</sup>JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY. The Study of reconstruction processes from large-scale disaster: Final report. *Kokusaikjóryoku džigjódan [Japan International Cooperation Agency]* [online]. Říjen 2013 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_01.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_01.pdf)

Na sympoziu pořádaném k 20. výročí zemětřesení v Kóbe hovořil o využití tohoto zákona guvernér prefektury Hjógo Tošizó Ido (井戸 敏三). Guvernér Ido uvádí:

Through the seven-prefecture Union of Kansai Governments, it was agreed that Osaka and Wakayama prefectures would be responsible for aiding Iwate Prefecture, that Hyogo, Tottori and Tokushima prefectures would be responsible for helping Miyagi Prefecture, and that Shiga and Kyoto prefectures would help Fukushima Prefecture.<sup>81</sup>

Tato spolupráce jasně určila a zjednodušila koordinaci vysílání pomoci do značně rozlehlých postižených oblastí.

Do kompetence vlády spadá i zřízení evakuačních center. S Informacemi týkající se evakuačních center v regionu Tóhoku se lze seznámit v dokumentu<sup>82</sup>, který vytvořila Světová banka. Ve svém dokumentu se zaměřuje pouze na evakuační centra zřízená vládou, z důvodu nedostatku informací, týkajících se evakuačních center zřizovaných soukromými osobami či náboženskými skupinami. Počet evakuačních center zřízených vládou v regionu Tóhoku byl téměř 2 500 a další centra se nacházela za hranicemi tohoto regionu. Řada z nich byla zavřena čtyři měsíce po katastrofě, ale některá zůstala otevřena po dobu devíti měsíců, což poukazuje na nesnadnou situaci všech lidí ubytovaných v těchto centrech. V době největšího obsazení našlo útočiště v evakuačních centrech zřízených vládou většinou ve školách a jiných vládních střediscích téměř 470 tis9c obyvatel.<sup>83</sup>

O správu evakuačních center ze začátku starali místní učitelé a dobrovolníci, kteří přišli do postižené oblasti pomoci, aby přebrali iniciativu po místních úřednících, jež měli ve svých řadách také velké množství obětí. Z důvodu prodloužení evakuace začali vytvářet obyvatelé středisek postupem času vlastní samosprávu a tato jejich iniciativa přispěla k oživení života a usnadňovala těžkou situaci v centrech.<sup>84</sup>

V oblasti kolem elektráren Fukušima byla kvůli hrozící radiaci organizace těchto center ztížena, a řadu obyvatel bylo třeba přemístit i několikrát. Pomoc například ve formě nabídnutí míst v evakuačních centrech, nabídla spřátelené města Naraha a Aizu–Misato. Už v roce 2006 se tato města dohodla na spolupráci při zmírnění

---

<sup>81</sup>JOHNSTON, Eric. Hanshin's disaster aid to Tohoku provides many lessons. *The Japan Times* [online]. 15. ledna 2015 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/01/15/national/hanshins-disaster-aid-tohoku-provides-many-lessons/#.VUOTJyHtmkq>

<sup>82</sup>TOŠIAKI, Keičó. Evacuation Center Management. *The World bank* [online]. © 2012 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: [http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm\\_kn3-5.pdf](http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm_kn3-5.pdf)

<sup>83</sup>Tamtéž

<sup>84</sup>Tamtéž

následků v případě katastrofy. Město Naraha, které bylo zasaženo jadernou katastrofou, díky této spolupráci mohlo vyslat lidi do evakuačních center v městě Aizu-Misato, které zasažené nebylo.<sup>85</sup>

### 2.3. Shrnutí

Myslím si, že odlišnost reakcí ze strany vlády a jiných úrovní koordinace, například na prefekturní, na zemětřesení v roce 1995 a 2011 je jasně viditelná. Za hlavní rozdíl mezi oběma katastrofama lze považovat reakce a přístup obou premiérů.

Reakce vlády z roku 1995 byla, jak již bylo zmíněno, obyvateli Japonska kritizována. Část japonských obyvatel byla nespokojena vyjádřena nespokojenost s vládou premiéra Kana.<sup>86</sup> Podle průzkumu týkající se zastavení provozu tří reaktorů v jaderné elektrárně Fukušima 6. května 2011 bylo zjištěno, že téměř 70 % respondentů podporuje rozhodnutí o zastavení provozu. Popularitu premiéra Kana to ovšem pozitivně neovlivnilo.<sup>87</sup> Ovšem v porovnání se situací v roce 1995 nebyla tato nespokojenost v japonských ani v zahraničních médiích tak patrná.

---

<sup>85</sup>TOSHIAKI, Keicho. Evacuation Center Management. *The World bank* [online]. © 2012 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: [http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm\\_kn3-5.pdf](http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm_kn3-5.pdf)

<sup>86</sup>KATO, Kazujo. Why Aren't Japanese Protesting? *The Diplomat* [online]. 26. května 2011 [cit. 2015-04-11].

Dostupné z: <http://thediplomat.com/2011/05/why-arent-japanese-protesting/>

<sup>87</sup> Tamtéž



### 3. Reakce japonského neziskového sektoru na zemětřesení

Tato kapitola přiblíží reakce neziskových organizací v Japonsku na zemětřesení v Kóbe a v Tóhoku. O vytvoření obecné definice neziskového sektoru se pokusili například sociologové Salamon a Anheier.<sup>88</sup> Jejich definice je mezinárodně uznávaná a můžeme ji považovat za komplexní charakteristiku nestátních neziskových organizací sloužících veřejným zájmům. Autoři definice charakterizují neziskový sektor těmito pěti vlastnostmi: organizovaný, soukromý, neziskový, dobrovolný, autonomní.

Příchod neziskových organizací a dobrovolníků do zasažené oblasti byl spontánní reakcí na katastrofu. Tyto dvě skupiny lidí se navzájem propojovaly a využívaly svého lidského potenciálu při pomoci. Jednotliví dobrovolníci pracovali společně na obnově postižené oblasti, a to prostřednictvím neziskových organizací, nebo prací dobrovolnických centrech (Viz kapitola 4). Počet neziskových organizací byl tak vysoký, že je rok 1995 nazýván Prvním rokem neziskových organizací v Japonsku *NPO gannen* (NPO 元年).<sup>89</sup> Do této doby nebyl v Japonsku žádný zákon definující neziskové organizace. Až 3 roky po zemětřesení v Kóbe, v roce 1998 vznikl zákon definující neziskové organizace a jejich činnost v Japonsku *Tokutei hieiri kacudó sokušinhó* (特定非営利活動促進法). Tento zákon zabezpečuje zlepšení koordinace a komunikace neziskových organizací jak v Japonsku, tak i při spolupráci se zahraničím. Dále pak ustanovuje právní subjektivitu, sociální příspěvky a deklaruje podporu veřejného zájmu.

Vše nasvědčuje, že impulzem pro vznik zákona bylo pravděpodobně zemětřesení v Kóbe v roce 1995. Já se však přikláním k názoru Pekkanena, že to nebyl hlavní podnět k vzniku tohoto zákona. Několik měsíců před zemětřesením v Kóbe, uvedl výkonný ředitel *Nihon NPO sentá* (日本 NPO センター) Jamaoka Jošinori (山岡 義典)<sup>90</sup>, že zákon definující neziskové organizace v Japonsku by měl být připraven na začátku dalšího desetiletí. Také ředitel Asociace pro vytvoření systému podpory občanských aktivitv Tokiu Macubara Akira (松原 明)<sup>91</sup> se domnívá, že vytvoření zákona bylo otázkou od roku 1994 následujících 5 až 6 let, ale zemětřesení

<sup>88</sup>SALAMON, Lester M a Helmut K ANHEIER. *Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis*. New York: Manchester University Press, 1997.

<sup>89</sup>NPO no hadžimari ~ Nihon-hen: Hanšin Awadži daišinsai kara hadžimatta. *Non Profit Organization Dream island* [online], [1998] [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.shodoshima.org/npo/06.html>

<sup>90</sup>PEKKANEN, Robert. The politics of regulation of the non-profit sector. In: Osborne, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003.

<sup>91</sup>PEKKANEN, Robert. The politics of regulation of the non-profit sector. In: Osborne, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003.

v Kóbe jeho vznik velmi urychlilo. Pro získání právního statusu organizací, které by díky němu získaly například daňové zvýhodnění, hrál vznik tohoto zákona důležitou roli.<sup>92</sup>

Vzhledem k velkému množství neziskových organizací, působících v postižené oblasti, práce uvádí v této kapitole jen několik vybraných organizací.

### 3.1. Reakce neziskového sektoru na zemětřesení v Kóbe

Neziskové organizace se velkou měrou zapojily do pomoci a obnovy zasažené oblasti. V Kóbe byl pravděpodobně zaznamenán počátek tzv. zastřešujících organizací v Japonsku, které pod sebou sdružují další neziskové organizace. Mezi primární úkoly zastřešujících organizací se řadí zprostředkovávání zdrojů a vytvoření spolupráce mezi neziskovými organizacemi, se kterými kooperují.<sup>93</sup> Jako další cíle můžeme zmínit například návrhy na výzkumné studie.<sup>94</sup>

Mezi tyto zastřešující organizace patřilo například Dobrovolnické centrum v Ósace *Ósaka borantia kjókai* (大阪ボランティア協会), které ihned po katastrofě začalo pracovat na vzniku střediska, které by shromáždilo více neziskových organizací pod jednou střechou. Dobrovolnické centrum v Ósace bylo jako nezisková organizace zřízeno pro podporu dobrovolnictví v prefektuře Kansai v roce 1965.<sup>95</sup> Díky svým více než třicetiletým zkušenostem v oblasti koordinace dobrovolnictví se Dobrovolnické centrum v Ósace ujalo vedení střediska s názvem Občanská skupina pro povzbuzení a podporu občanů postižených zemětřesením v Kóbe. Toto středisko zajišťovalo několik organizací. Patřilo mezi ně Japan Youth Volunteers Association, Osaka YMCA, Keidanren 1 % Club a The Osaka Industrial Association.<sup>96, 97</sup> Cílem této občanské skupiny bylo povzbuzení obyvatel v zasažené oblasti a sdružování dobrovolníků pro

---

<sup>92</sup>Práce bude využívat termínu *neziskové organizace* i v sekci týkající se reakce neziskových organizací v Kóbe v roce 1995, tedy ještě před uvedením zákona, a to z důvodu lepší přehlednosti.

<sup>93</sup>OSBORNE, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003.

<sup>94</sup>The Study of Reconstruction Processes from Large-Scale Disasters: Noteworthy Actions and Major Tasks Ahead Related to the Reconstruction from the Great East Japan Earthquake. *Kokusaikjórjoku džigjódan [Japan International Cooperation Agency]* [online]. [2015] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_02.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_02.pdf)

<sup>95</sup>Ósaka borantia kjókai [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.osakavol.org/10/mission.html>

<sup>96</sup>IMADA, Makoto. The voluntary response to the Hanshin Awaji earthquake: a trigger for the development of the voluntary and non-profit sector in Japan. In: Osborne, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003.

<sup>97</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_207.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_207.html)

společnou rekonstrukci oblasti. Organizace také registrovala dobrovolníky pro zajištění jejich potřebné koordinace a zajišťovala různé formy pomoci, například zajištění a distribuce mobilních telefonů a zřízení úložišť pro humanitární pomoc.<sup>98</sup> Jejich činnost v oblasti ukazuje jasnou snahu o organizaci dobrovolníků, podporu lidí postižených zemětřesením a především centralizaci pomoci při následné rekonstrukci oblasti.<sup>99</sup>

### 3.2. Reakce neziskového sektoru na zemětřesení v Tóhoku

V regionu Tóhoku působily také zastřešující organizace s cílem podpory a koordinace zúčastněných neziskových organizací. Práce se bude věnovat třem organizacím, a to Japan Civil Network (JNC) *Higaši Nihon daišinsai šien zenkoku nettowáku* (東日本大震災支援全国ネットワーク)<sup>100</sup>, Japonské centrum neziskových organizací pro mezinárodní spolupráci (JANIC) *Kokusaikjórjoku NGO sentá* (国際協 NGO センター)<sup>101</sup> a Japan Relief and Recovery Fund.

JCN vzniklo na základě potřeby shromažďovat informace a vytvořit síť neziskových organizací, které by ve vzájemné spolupráci poskytovaly potřebnou pomoc při takových událostech jako je právě zemětřesení. Tato japonská koalice neziskových organizací byla založena 30. března 2011 za účelem podpory obyvatel po zemětřesení v Tóhoku.<sup>102</sup> V březnu 2012 zahrnovala 762 členských seskupení<sup>103</sup>, avšak počet neziskových organizací v březnu 2015 spolupracujících pod JCN je téměř o 100 organizací menší.<sup>104</sup> Pro mnohé byla katastrofa v roce 2011 impulsem pro založení a po odstranění následků katastrofy z roku 2011 ukončily svou činnost. To bylo důvodem snižujícího se počtu těchto organizací.

---

<sup>98</sup>Tamtéž

<sup>99</sup>Tamtéž

<sup>100</sup>Higaši Nihon daišinsai šien zenkoku nettowáku [Japan Civil Network] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/about\\_us/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/about_us/)

<sup>101</sup>Kokusai kjórjoku NGO sentá [JANIC] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.janic.org/about/index.php>

<sup>102</sup>Viz [http://www.jpn-civil.net/2014/english/about\\_us/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/about_us/)

<sup>103</sup>The Study of Reconstruction Processes from Large-Scale Disasters: Noteworthy Actions and Major Tasks Ahead Related to the Reconstruction from the Great East Japan Earthquake. *Kokusaikjórjoku džigjódan* [Japan International Cooperation Agency] [online]. [2015] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm000081xw0n-att/process\\_02.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm000081xw0n-att/process_02.pdf)

<sup>104</sup>Members: Members organization. *Japan Civil Network* [online]. 14. dubna 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/about\\_us/members/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/about_us/members/)

JNC pořádalo pravidelná setkání neziskových organizací i soukromých společností tzv. *Genči kaigi* (現地会議) v prefekturách Iwate, Mijagi a Fukušima.<sup>105</sup> Těchto schůzí bylo až do srpna 2014 celkem 26 a věnovaly se aktuálním problémům, současné situaci v evakuačních centrech a dalším tématům momentální potřeby. Konaly se v různých městech po celém Japonsku jako například Koči, Ósaka nebo Nagoja.<sup>106, 107</sup> Dále se JCN věnuje například podpoře celostátní pomoci pro evakuované oblasti, kde se setkávají pracovníci neziskových organizací a sdílejí své informace a poznatky.<sup>108</sup>

Další japonskou zastřešující neziskovou organizací je JANIC. Organizace JANIC byla založena v roce 1987. Tato síť nevládních organizací se snaží vytvořit co nejlepší koordinaci mezi neziskovými japonskými organizacemi a zahraničními skupinami. JANIC vytvořila webové stránky a založila emailové účty, které sloužili ke sdílení a šíření informací a pro lepší spolupráci neziskových organizací s organizacemi z jiných sektorů. Založila také několik regionálních kanceláří. Tyto kanceláře vznikly v městech Sendai, Tono a Fukušima, jež patřila mezi nejvíce poškozená.<sup>109</sup> Dále pak JANIC vytvořila několik projektů a sbírku na podporu zasažené oblasti. Všechny shromážděné dary byly poté rovným dílem rozděleny mezi všech 32 neziskových organizací působící ve spolupráci s JANIC v postižené oblasti.<sup>110</sup> Mezi její projekt řadíme například projekt „Fukushima NGO Collaboration Space“<sup>111</sup> z roku 2012, který měl za úkol přilákat pomoc ze zahraničí, zpřístupnit informace v anglickém jazyce a odstranit tak jazykovou bariéru, která komplikuje často pozici dobrovolníka.

Mezi organizacemi spolupracující s JANIC patří i organizace ADRA Japan.<sup>112</sup> Ta hned druhý den po katastrofě začala s podporou a organizováním evakuačních center v městské části Wakabajaši ve městě Sendai, které existovaly až do začátku dubna 2011. Poté se střediska v této oblasti redukovala z důvodu snižování jejich kapacit a přesunu

---

<sup>105</sup>Genči kaigi. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi\\_kaigi/](http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi_kaigi/)

<sup>106</sup>The nation-wide evacuee support meeting. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee\\_support\\_meeting/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee_support_meeting/)

<sup>107</sup>Genči kaigi. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi\\_kaigi/](http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi_kaigi/). Zde lze najít podrobnější informace o jednáních a k dispozici je i videonahrávka.

<sup>108</sup>The nation-wide evacuee support meeting. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee\\_support\\_meeting/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee_support_meeting/)

<sup>109</sup>Activities by JANIC. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. © 2001-2014 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.janic.org/en/earthquake02.html>

<sup>110</sup>NGO Relief Fund for Japan Earthquake and Tsunami. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. © 2001-2014 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:

[http://www.janic.org/en/news\\_1/information\\_1/ngo\\_relief\\_fund\\_for\\_japan\\_earthquake\\_and\\_tsunami.php](http://www.janic.org/en/news_1/information_1/ngo_relief_fund_for_japan_earthquake_and_tsunami.php)

<sup>111</sup>Activities by JANIC. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. © 2001-2014 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: <http://www.janic.org/en/earthquake02.html>

<sup>112</sup>ADRA Japan [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.adrajpn.org/>

obyvatel do vlastních domovů. Jako příklad její pomoci lze uvést zřízení jídelen v městě Jamamoto<sup>113</sup> a koordinaci přísunu zboží potřebného pro každodenní život do měst jako Iwaki, Kawamata, Tamura a dalších.<sup>114</sup> Další organizací pracující pod záštitou JANIC je organizace Results Japan *Nihon rizarucu* (日本リザルツ). Jejím cílem je řešení otázek chudoby a bezprostředně po zemětřesení poskytovala, ve spolupráci s dalšími organizacemi, pomoc formou zprostředkování kuchyně a základních potřeb v evakuačních centrech v prefektuře Iwate.<sup>115</sup> Velmi výrazně se také věnovala fundraisingu<sup>116 117</sup>.

Třetí zastřešující organizací v této práci je Japan Relief and Recovery Fund. Tato organizace vznikla ze spolupráce Direct Relief a JACL – Japanese American Citizens League, které pod sebou sjednotily několik dalších neziskových organizací. Fond, který tato organizace založila, věnoval všechny vybrané příspěvky na pomoc lidem po katastrofě se zvláštním zaměřením na osoby se zdravotním postižením a seniory. Výkonný ředitel JACL Jack Mori, při rozhovoru vyzdvihl vynikající spolupráci s organizací a zaručil se za přímou cestu finančních příspěvků na pomoc do postižené oblasti. Navíc téměř rok po zemětřesení, 9. března 2012 tyto dvě organizace zpřístupnily online interaktivní mapu<sup>118</sup> poskytující přehled konkrétních informací o peněžních prostředcích a výsledcích jednotlivých aktivit.<sup>119</sup>

---

<sup>113</sup>Kore made no kacudó: Ókjú kasecu džútaku njúkjo šien. *ADRA Japan* [online]. 22. září 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE\\_EastJapanErthq/PJE\\_EastJapanErthq\\_act\\_shokudo.html](http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE_EastJapanErthq/PJE_EastJapanErthq_act_shokudo.html)

<sup>114</sup>Kore made no kacudó: Adora šokudó. *ADRA Japan* [online]. 22. září 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE\\_EastJapanErthq/PJE\\_EastJapanErthq\\_act\\_shokudo.html](http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE_EastJapanErthq/PJE_EastJapanErthq_act_shokudo.html)

<sup>115</sup>NGO Support Donation „NGO Relief Fund for Japan Earthquake and Tsunami“: Activity Report for December, 2012. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. 29. března 2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: [http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec\\_2012.pdf](http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec_2012.pdf)

<sup>116</sup>Systematická činnost, jejímž výsledkem je shromažďování finančních či jiných prostředků na obecně prospěšnou činnost.

<sup>117</sup>NGO Support Donation „NGO Relief Fund for Japan Earthquake and Tsunami“: Activity Report for December, 2012. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. 29. března 2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: [http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec\\_2012.pdf](http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec_2012.pdf)

<sup>118</sup>Japan Aid. *Direct Relief* [online]. [2011] [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://maps.directrelief.org/map/japanaid/>

<sup>119</sup>Japanese American Citizens League, Direct Relief International join together for Japan Relief. *Direct Relief* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <https://www.directrelief.org/2011/03/japanese-american-citizens-league-direct-relief-international-join-together-for-japan-relief-and-recovery-effort/>

## 4. Dobrovolnictví v oblastech postižených živelnou katastrofou

Tato kapitola se věnuje dobrovolnictví a registračnímu systému dobrovolníků po zemětřesení v Kóbe a v Tóhoku. Za dobrovolníka lze podle Sozanské a Tošnera<sup>120</sup> označit „člověka, který bez nároku na finanční odměnu poskytuje svůj čas, svoji energii, vědomosti a dovednosti ve prospěch ostatních lidí či společnosti.“

### 4.1. Dobrovolnictví v Kóbe

Reakce dobrovolníků na zemětřesení v Kóbe se zdála být téměř okamžitá a dokázala částečně zastoupit pomoc vlády, od které nepřicházela očekávaná odezva. K červnu 1998 bylo podle Úřadu vlády v oblasti zhruba 1,8 milionů dobrovolníků.<sup>121</sup> Většina těchto dobrovolníků pocházela ze sousedních prefektur a až 70 % tvořili mladí lidé.<sup>122</sup> S přívalem téměř dvou milionů lidí a počáteční špatnou koordinací vznikaly negativní dopady, které ovšem nezastínily pozitiva plynoucí z účasti těchto lidí při pomoci v zasažené oblasti. Mezi tato negativa můžeme zařadit dopady na infrastrukturu, která byla zahlcena záchrannými skupinami a poté i dobrovolníky. Dále se pak zvýšila spotřeba potravin a požadavky na ubytovacích zařízeních, které byly primárně určeny pro obyvatele postižené oblasti. Z těchto důvodů byla často výpomoc dobrovolníků pouze jednodenní, aby nedocházelo k zabránění místa na noc, použití toalet či jiným možným přítěžím.<sup>123</sup> I přes málo informací o dobrovolnictví a častá nezkušenost lidí s krizovými situacemi, byla pomoc při záchraně lidských životů, budování přístřešků a dodávek potravin do postižených oblastí velmi cenná.<sup>124</sup>

Do postižené oblasti přicházeli také lidé se zkušenostmi získanými s dobrovolnictvím převážně ze zahraničí. Často tyto zkušenosti získávali působení

---

<sup>120</sup>TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006.

<sup>121</sup> Hanšin Awadži daišinsai kjókun džóhó širjóšú: kjókun džóhó širjóšú. *Naikaku fu [Government of Japan]* [online]. © 2012 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin\\_awaji/data/detail/2-4-1.html](http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin_awaji/data/detail/2-4-1.html)

<sup>122</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_207.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_207.html)

<sup>123</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_207.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_207.html).

<sup>124</sup>MILLIGAN, Jean. In Action: Our year of volunteers. *Red Cross, Red Crescent* [online]. 2001, no. 1 [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: [http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001\\_1/volunteers.html](http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001_1/volunteers.html)

v organizacích jako například Asociace lékařů Asie AMDA<sup>125</sup>, Péče o mladé uprchlíky *Osanaí nanmin wo kangaeru kai* (幼い難民を考える会)<sup>126</sup> nebo Shanti Volunteer Association (SVA) *Kóeki šadhanódžin šanti kokusai borantia kai* (公益社団法人 シャンティ国際ボランティア会)<sup>127</sup>, které se také zúčastnily pomoci v zasažené oblasti po zemětřesení v roce 1995. Tyto organizace se zkušenými dobrovolníky působily v oblasti jen několik měsíců, až na SVA, která zůstala v až do jara 1997.

Tato vlna dobrovolnické pomoci je v Japonsku zaslouženě označována jako Počátek dobrovolnictví *Borantia gannen* (ボランティア元年)<sup>128</sup>. Dobrovolnická aktivita nemohla být vládou opomíjena a na konci roku 1995 tak byl 17. leden vyhlášen jako Den prevence katastrof a dobrovolnictví *Bósai to borantia no hi* (防災とボランティアの日). Dále také od 15. ledna dalších sedm následujících dní jako Týden dobrovolnictví a prevence katastrof *Bósai to borantia šúkan* (防災とボランティア週間). Během tohoto týdne se mohou lidé zúčastnit přednášek, seminářů a jiných akcí připomínajících katastrofu a zároveň tak podporovat dobrovolnictví jako jednu z prevencí katastrofy.<sup>129</sup> Cílem těchto akcí je zajistit povědomí o dobrovolnictví, dobrovolnických aktivitách a rozšířit tak informace o prevenci proti katastrofám.<sup>130</sup>

Koordinace dobrovolníků po zemětřesení v Kóbe byla částeně provedena prostřednictvím registračního systému. Díky systému byly zjištěny výrazné změny v počtu účastníků v jednotlivých dnech.<sup>131</sup> Bylo to pravděpodobně často z důvodu rozhodnutí dobrovolníka o pouze jednodenní účasti, která nezahrnovala řešení problému s ubytováním.

Metoda koordinace dobrovolníků prostřednictvím registračního systému obsahovala několik postupů. Nutný proces pro registraci zahrnoval vložení žádosti do systému, jeho potvrzení koordinátorem, následné hledání dobrovolníků a potvrzení

---

<sup>125</sup>AMDA [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://amda.or.jp/content/category0001.html>

<sup>126</sup>Osanaí nanmin wo kangaeru kai [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: [http://www.cyr.or.jp/announcement/\\_cyrnhk.html](http://www.cyr.or.jp/announcement/_cyrnhk.html)

<sup>127</sup>Kóeki šadan hódžin šanti kokusai borantiakai [Shanti Volunteer Association] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://sva.or.jp/>

<sup>128</sup>167man hito ga hisaiči he: 1995nen wa [borantia gannen]. *Kóbe šinbunša* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.kobe-np.co.jp/rentoku/sinsai/graph/p6.shtml>

<sup>129</sup>BOCHORODYCZ, Beata. Japanese NGOs during the Great Hanshin-Awaji and Tohoku Earthquakes: From Civic Revolution to Policy Advocacy. *International Political Science Association* [online]. 2012 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: [http://paperroom.ipso.org/app/webroot/papers/paper\\_7903.pdf](http://paperroom.ipso.org/app/webroot/papers/paper_7903.pdf)

<sup>130</sup>Gaijó: Mokuteki. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.vol-week.go.jp/2015/summary/>

<sup>131</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/image/11\\_209-b.gif](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/image/11_209-b.gif)

účasti na akci.<sup>132</sup> Tato metoda s tak velkým počtem dobrovolníků v koncentrované oblasti jako tomu bylo v Kóbe, byla koordinačně velmi náročná. Při rozdělování práce dobrovolníků musel být brán zřetel na znalosti a zkušenosti v oblasti zdravotní péče. A právě to byla, dle vyjádření vlády, slabá stránka registračního systému.<sup>133</sup> Roli zde hrálo zřejmě také přetížení linek registračního systému z velkého počtu účastníků a inzerce formou žádostí na tabulích.

Problému s použitím registračního systému lze uvést na příkladu z města Nišinomija, kde se na radnici, která se změnila v dobrovolnické centrum, shromáždili dobrovolníci z celé země a jejich přetlak vyvolal komplikace.<sup>134</sup> V krizové situaci, ve které město Nišinomija bylo, byla efektivní koordinace dobrovolníků důležitá. Ovšem u příjmu dobrovolníků vznikaly komplikace v jejich třídění z důvodu jejich časté neodbornosti a v mnoha případech jejich jednodenního příchodu do oblastí.<sup>135</sup>

O registračním systému dobrovolníků se zmínil dobrovolník a člen The Peace Boat působící v zasažené oblasti, v rozhovoru pro The Japan Times.<sup>136</sup> Při své návštěvě příslušného úřadu ve městě, kde chtěl získat potřebné informace o možnostech pomoci, mu sice bylo umožněno zapsat se do registračního systému, ale informace o možnostech pomoci již nedostal. Z tohoto příkladu se domnívám, že někteří ze zaměstnanců úřadu byli nezkušení a neuměli s tímto registračním systémem pracovat. Jiné informace o možnostech pomoci už mu nebyly poskytnuty.

---

<sup>132</sup>HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_207.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_207.html)

<sup>133</sup>Borantia no ukeire to sošikika. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2005] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin\\_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf](http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf)

<sup>134</sup>Kenšó téma "bósai borantia ni taisuru šien": Nihon saigai kjúen borantia nettowáku ridžičó. *Hjógo kenčó [Hyogo Prefectural Government]* [online]. [2005] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://web.pref.hyogo.jp/wd33/documents/000039304.pdf>

<sup>135</sup>Borantia no ukeire to sošikika. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2005] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin\\_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf](http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf)

<sup>136</sup>ARITA, Eriko. Disaster-relief volunteer networks are essential. *The Japan Times* [online]. 26. června 2013 [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: [http://www.japantimes.co.jp/life/2013/06/26/people/disaster-relief-volunteer-networks-are-essential/#.VUqa9\\_ntmkp](http://www.japantimes.co.jp/life/2013/06/26/people/disaster-relief-volunteer-networks-are-essential/#.VUqa9_ntmkp)



## 4.2. Dobrovolnictví v Tóhoku

Příchod dobrovolníků do regionu Tóhoku po zemětřesení a cunami lze objektivně znázornit pomocí čísel. V období od května 2011 do konce ledna 2012 přišlo do zasažené oblasti Japonska více než 930 tisíc dobrovolníků.<sup>137</sup> Podle statistik Národní rady pro sociální péči je zřejmé, že počet dobrovolníků od března 2011 do srpna 2011 je vyšší a poté jejich počet pozvolně klesal. Nicméně do poničené oblasti přišlo od katastrofy do ledna 2015 dohromady více než 1,4 milionu dobrovolníků.<sup>138</sup> Podle toho se domnívám, že šlo o velmi výrazný zájem o dobrovolnickou činnost v této oblasti. Následný pokles počtu dobrovolníků od zemětřesení lze vidět ovšem v oblastech, kde je jejich pomoc stále potřebná.

Počet dobrovolníků vzrostl i díky sérii svátků, které probíhají v Japonsku pod názvem Golden week *Góruden wíku* (ゴールデンウィーク). Tyto čtyři národní svátky od 29. dubna do 5. května bývají Japonci využívány k cestování či provozování volnočasových aktivit. Období těchto svátků v roce 2011 bylo obyvateli využito k pomoci v zasažené oblasti a do postižené oblasti se v tento termín vydalo každý den téměř osm tisíc dobrovolníků prostřednictvím tzv. zájezdů.<sup>139</sup>

Před začátkem svátků Golden week vyzývaly neziskové organizace, které působily v zasažené oblasti, jako například Peace Boat<sup>140</sup> nebo Dobrovolnické centrum v Sendai<sup>141</sup>, k návštěvě svých webových nebo facebookových stránek k registraci, která byla nutná pro účast na těchto „zájezdech“. Mezi dalšími organizacemi, pořádající tyto zájezdy do zničených oblastí, můžeme jmenovat Crash<sup>142</sup>, Rescue Japan<sup>143</sup> nebo JEN<sup>144</sup>.

K této příležitosti vydal web Foreign Volunteers Japan řadu rad jak postupovat v případě příjezdu do oblasti jako dobrovolník. Tyto stránky byly zřízeny ihned po katastrofě v Tóhoku jako fórum pro sdílení a výměnu informací o dobrovolnických aktivitách, poskytování pomoci a humanitárních aktivitách týkajících se pomoci

<sup>137</sup>Higaši Nihon daišinsai kjúen kjúdzó: Šinsai borantia. *Šinsaihacu* [online]. © 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.shinsaihatsu.com/data/110311rescue.html>

<sup>138</sup>Saigai borantia sentá de ukekuketa borantia kacudóšasú no suii (kari šúkei). *Šakai fukuši hódžin zenkoku šakai fukušikjógikai* [online]. [2014] [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.saigaivc.com/ボランティア活動者数の推移>

<sup>139</sup>LIZ. Volunteers in earthquake-hit areas exceed 130,000, 4/30/11, yomiuri shinbun. *WordPress.com* [online]. 30. dubna 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <https://recoveringtohoku.wordpress.com/2011/04/>

<sup>140</sup>Peace Boat Tohoku Kanto Earthquake Emergency Relief [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/PBsaigai?sk=wall>

<sup>141</sup>Informace o tomto centru lze získat pouze ze sekundárních zdrojů. Odkazy na jejich webové stránky jsou již zrušeny.

<sup>142</sup>Kuraššu [Christian Relief Assistance Support Hope] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://crashjapan.com/?lang=ja>

<sup>143</sup>Rescue Japan [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <https://rescuejapanintel.wordpress.com/>

<sup>144</sup>JEN [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.jen-npo.org/>

po zemětřesení v regionu Tóhoku.<sup>145</sup> Informovali také o možnostech a krocích potřebných pro to, aby se mohl člověk zúčastnit dobrovolnických aktivit, ale i upozorňoval na určité situace, které si člověk bez zkušeností s dobrovolnictvím neuvědomí. Varovali zde například před samostatným příjezdem bez podpory určité organizace, pokud dotyčný nemá zkušenosti s dobrovolnictvím, aby tito lidé nebyli například ohroženi. Zveřejňovali rady o vybavení, oblečení a o možném riziku spojeném s dobrovolnickou aktivitou. Připravili seznam několika organizací, které nabírali zájemce z řad veřejnosti, pro dobrovolnictví v termínu těchto svátků.<sup>146</sup>

Vysoký počet dobrovolníků přicházející do určitých oblastí regionu vedl k nutnosti odmítat jedince, aby se zabránilo přelidnění a možným následným komplikacím na silnicích. Například ve městě Kesennuma v prefektuře Mijagi se místní vláda rozhodla před těmito svátky ukončit příjem dobrovolníků od 27. dubna 2011 do 8. května 2011 kvůli nedostatku ubytovacích možností. K této situaci se vyjádřil Jošida Takekijo, ředitel městské rady pro sociální péči: „There are still a lot of people that need the help volunteers can give. I hope people will still be willing to come at other times.“<sup>147</sup> Oproti tomu ve městě Iwanuma byl o další dobrovolníky stále zájem. Roli zde hrál dostatek volných ubytovacích. Jiná města jako Minami-Soma v prefektuře Fukušima, potřebovala zvýšit počet dobrovolníků a podle vyjádření úředníka z dobrovolnického centra se očekával růst v počtu dobrovolníků z někdejších 100 na 300 jedinců v průběhu Golden week.<sup>148</sup> Domnívám se, že důvod vyššího zájmu o některá města pramenil z polohy jejich spřátelených měst, které svou pomocí města podpořily.

K počtu dobrovolníků působících během Golden week se vyjádřil zakladatel neziskové organizace Peace boat Jošioka Tacuja (吉岡 達也): „The number of volunteers remarkably decreased after Golden Week, although more are needed.“<sup>149</sup>

---

<sup>145</sup>Foreign Volunteers Japan [cit. 2015-05-02]. Dostupné z:

<http://foreignvolunteersjapan.blogspot.cz/2012/01/foreign-volunteers-japan-was.html>

<sup>146</sup>Volunteering during Golden Week. *Foreign Volunteers Japan* [online]. 18. dubna 2011 [cit. 2015-05-01].

Dostupné z: <http://foreignvolunteersjapan.blogspot.cz/2011/04/organizations-to-considering.html>

<sup>147</sup>LIZ. Volunteers in earthquake-hit areas exceed 130,000, 4/30/11, yomiuri shinbun. *WordPress.com* [online].

30. dubna 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <https://recoveringtohoku.wordpress.com/2011/04/>

<sup>148</sup>Tamtéž

<sup>149</sup>FUKUE, Nacuko. Cleanup effort enters new phase: As volunteers dwindle in Tohoku, companies and NPOs step

in. *The Japan Times* [online]. 1. června 2011 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:

<http://www.japantimes.co.jp/news/2011/06/01/national/cleanup-effort-enters-new-phase/#.VUO49yHtmkp>

Je evidentností, že počet dobrovolníků postupně klesal, nicméně se domnívám, že o dobrovolnictví byl po Golden Week zájem také velký. Účast dobrovolníků během těchto svátků určitě výrazně přispěla k rekonstrukci oblasti. Období těchto svátků zvýšilo účast jedinců přicházejících do oblasti, ovšem japonští i zahraniční dobrovolníci věnovali svůj čas dobrovolnické práci nejen po dobu svátků Golden week. Jejich účast byla vyjádřením velké podpory obětem zemětřesení a cunami.

Vysoký počet dobrovolníků, kteří přijížděli do postižené oblasti vyžadoval koordinaci, která byla lépe zvládnuta prostřednictvím registrace v dobrovolnických centrech. Podle informací zprostředkovaných Národní radou pro sociální péči *Šakai fukuši kjógikai* (全国社会福祉協議会) bylo v oblasti celkem 104 dobrovolnických center. Na konci února 2012 jich bylo stále 67 aktivních.<sup>150</sup> Tato centra se nacházela například v Mijagi<sup>151</sup>, Fukušimě<sup>152</sup> nebo Iwate<sup>153</sup>. V období od 11. března 2011 do 11. února 2012 bylo v zasažené oblasti přibližně 926 tisíc registrovaných dobrovolníků.<sup>154</sup>

Šéf kabinetu koordinace dobrovolníků v Japonsku *Naikaku kanbó šinsaicu borantia renrakušicu* (内閣官房震災ボランティア連携室) Juasa Makoto (湯浅 誠), vyzval 22. března 2011 veřejnost, aby spolupracovala s Národní radou pro sociální péči<sup>155</sup>, která také vydala prohlášení, že v postižené oblasti není možné přijímat dobrovolníky z řad veřejnosti. Všichni jednotlivci, kteří se chtěli zúčastnit práce v postižených oblastech, byli z organizačních a statistických důvodů Národní radou pro sociální péči vyzváni k registraci v těchto centrech. Tato předběžná registrace dobrovolníků v dobrovolnických centrech byla zřízena na základě zkušeností ze zemětřesení v Kóbe, kdy obrovský příliv dobrovolníků sice výrazně pomohl v obnově města, ale zároveň díky vzniklému chaosu a téměř žádné koordinaci nebyl potenciál dobrovolníků dostatečně využit. Bylo to ovlivněno především skutečností, že příval dobrovolníků do postižené oblasti v roce 1995 byl spontánní projev a systém

---

<sup>150</sup>11 volunteer: Zenkoku no saigai borantia sentá no seči džókjó. *Zenkokušakai fukuši kjógikai [Japan National Council of Social Welfare]* [online]. [b.r.] [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: [http://www.shakyo.or.jp/research/2011\\_pdf/11volunteer.pdf](http://www.shakyo.or.jp/research/2011_pdf/11volunteer.pdf)

<sup>151</sup>Mijagiken saigai hisaiči šakjótó fukkó šien borantia sentá [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://svc.miyagi.jp/>

<sup>152</sup>Fukušima ken seikacu fukkó borantia sentá [Fukushima Disaster Volunteer Center] [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.pref-f-svc.org/>

<sup>153</sup>Iwateken šakjó borantia šimin kacudó sentá [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.iwate-svc.jp/>

<sup>154</sup>JAPAN NATIONAL COUNCIL OF SOCIAL WELFARE. The Council of Social Welfare: Support from one million volunteers after the earthquake and tsunami in East Japan. *Volunteer Action Counts* [online]. 11. června 2012 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z: <http://www.volunteeractioncounts.org/fr/testimonials/organizations-actioncounts/item/2169-the-council-of-social-welfare-support-from-one-million-volunteers-after-the-earthquake-and-tsunami-in-east-japan.html>

<sup>155</sup>5<sup>th</sup> SENIOR DISASTER MANAGEMENT OFFICIALS. Japan – Disaster and Volunteers. *APEC's Emergency Preparedness Working Group* [online]. 11. října 2011 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z: [http://www.apec-epwg.org/public/uploadfile/meeting/2011%20East%20Japan%20Earthquakes/11\\_epwg\\_sdmof\\_015.pdf](http://www.apec-epwg.org/public/uploadfile/meeting/2011%20East%20Japan%20Earthquakes/11_epwg_sdmof_015.pdf)

koordinace byl nejasný a z části byl spontánní. Oproti registračnímu systému dobrovolníků využívaného po zemětřesení v Kóbe byl vidět značný posun ve využití této registrace v koordinaci dobrovolníků. Systém v Tóhoku působil už více spolehlivým způsobem a výrazně zjednodušil průběh záchranných a obnovovacích prací. Důležitá skutečnost spočívá v rozdílné rozloze oblasti, která byla zasažena. Zemětřesení a následné požáry silně poničily město Kóbe a jeho nejbližší okolí. Zatímco zemětřesením a následnou cunami zasažená oblast v roce 2011 pojímala více než 500 kilometrů dlouhý pás od severu k jihu a zasahovala i do vnitrozemí. Koordinace dobrovolníků, a vůbec celkové pomoci, musela být proto daleko více organizována, aby pojmul všechna zničená místa, kde bylo podpory potřeba.

O tomto registračním systému se mohli dobrovolníci dozvědět díky sociálním médiím na internetu, kde mohli jednoduše získat informace o možnosti účastnit se dobrovolnické práce prostřednictvím neziskové organizace či jiným způsobem.<sup>156, 157</sup> Díky rozsahu katastrofy, která vyvolala značnou pozornost lidí po celém světě, bylo téměř na každých webových stránkách týkajících se dobrovolnictví v Japonsku odkazováno na registrační systém nebo možnost kontaktování jednotlivých neziskových organizací. Jít do oblasti na vlastní pěst by bylo zřejmě při tak rozsáhlé katastrofě jako v roce 2011 nebezpečné mrhání vložené a potřebné energie, ale i času každého jednotlivce.

Lidé žijící v dobrovolnických centrech se snažili co nejvíce přiblížit ke každodennímu životu a byly tomu přizpůsobeny i jednotlivé činnosti v těchto centrech. Mezi jejich úkoly patřily například podpora řízení evakuačních center, provozování vývařovny, úklid zničené oblasti a hledání osobních věcí v troskách. Dále také poskytování masáží a koupelí nohou jako péči o duševní zdraví, péči o děti, ochrana soukromí zvláště žen, hledání zatoulaných zvířat, podporu osob se zdravotním postižením, organizování volnočasových aktivit jako například sportovních událostí, vytváření webových portálů a zpravodajů pro šíření informací, podporu tkání rybářských sítí a jiných ručních řemesel, pomoc při jazykových bariérách zahraničních obyvatel, distribuce zásob potřebných pro dočasné bydlení a pomoc při využití aplikace

---

<sup>156</sup>I am/will be in Japan and want to volunteer in Tohoku [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/146766032054325/?fref=ts>

<sup>157</sup>Tohoku volunteering [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/Tohoku.Volunteering/?fref=ts>

Google People Finder (viz kapitola Využití vybraných médií po zemětřesení v Tóhoku) apod.<sup>158</sup>

Kromě vládou zřizovaných dobrovolnických center existovala také dobrovolnická centra s dobrovolníky, kteří si zvolili vlastní koordinaci těchto center. Například město Tono, díky svým ubytovacím kapacitám a poloze města, přišlo s logistickým systémem spojujícím dobrovolníky z různých míst a zajistilo tak kooperaci s městy v prefekturách Kanagawa a Šizuoka.<sup>159</sup> Další město, které přišlo s vlastním řešením problémů je například Išinomaki, které si zvolilo vlastní koordinační plán a Radu Išinomaki pro pomoc při rekonstrukci po katastrofě *Išinomaki saigai fukkó šien kjógikai* (石巻災害復興支援協議会), aby lépe zpřístupnila spolupráci dobrovolníků a jiných organizací. Jejich systém spočíval mimo jiné v každodenních schůzkách, kde se oznamovaly výsledky v počtech například počtu poskytnutých jídel, počtu zúčastněných dobrovolníků nebo množství zlikvidované suti. Tato rekapitulace měla příznivý vliv na uvědomnění si přínosu pomoci každého dobrovolník.<sup>160</sup>

---

<sup>158</sup>The Council of Social Welfare: Support from one million volunteers after the earthquake and tsunami in East Japan. JAPAN NATIONAL COUNCIL OF SOCIAL WELFARE. *Volunteer Action Counts* [online]. 11. června 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.volunteeractioncounts.org/fr/testimonials/organizations-actioncounts/item/2169-the-council-of-social-welfare-support-from-one-million-volunteers-after-the-earthquake-and-tsunami-in-east-japan.html>

<sup>159</sup>The Study of Reconstruction Processes from Large-Scale Disasters: Noteworthy Actions and Major Tasks Ahead Related to the Reconstruction from the Great East Japan Earthquake. *Kokusaikjórjoku džigjódan* [Japan International Cooperation Agency] [online]. [2015] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_02.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_02.pdf)

<sup>160</sup>The Study of Reconstruction Processes from Large-Scale Disasters: Noteworthy Actions and Major Tasks Ahead Related to the Reconstruction from the Great East Japan Earthquake. *Kokusaikjórjoku džigjódan* [Japan International Cooperation Agency] [online]. [2015] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_02.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_02.pdf)

## 5. Reakce jakuzy na zemětřesení

*Jakuza* (ヤクザ) je zločinecká organizace působící v Japonsku s více než 80 tisíci členy.<sup>161</sup> Tato organizace má na svědomí především vydírání, finanční podvody, prodej drog a činnost v zábavním průmyslu. Policií je nazývána *bóryokudan* (暴力団), což v překladu znamená násilnická skupina. I přes jejich činnost, která nezapadá do zákonného prostředí, můžeme u této organizace vidět činy směřující kladným směrem a v případě obou zemětřesení ukázala kladnou stránku v chápání občanské zodpovědnosti. Adelstein<sup>162</sup> píše o filozofii jakuzy:

Yakuza historical scholars is a philophy that values humanity, justice, and duty and that forbids one from watching others suffer or be troubled without doing anything about it. Believers of „the way“ are expected to put their own lives on the line and sacrifice themselves to help the weak and the troubled. The yakuza often simplify it as „to help the weak and fight the strong“.

Domnívám se, že jeho slova jasně dokazují, že pomoc jakuzy po obou zemětřeseních nebyla jen náhodný čin z jejich strany, a v případě další katastrofy podobných rozměrů se může očekávat její další pomoc.

### 5.1. Reakce jakuzy na zemětřesení v Kóbe

Role jakuzy a její pomoc po zemětřesení v Kóbe byla významná. V deníku *The New York Times* zveřejnil Sterngold<sup>163</sup> na konci ledna 1995 svůj článek o pomoci zprostředkované jakuzou po zemětřesení v Kóbe. Tento článek jednomyslně staví tento zločinecký gang, do role jednoho z hlavních poskytovatelů pomoci po katastrofě, který se nebojí kritizovat reakce vlády či jednotlivých úředníků. Kvůli přetížené a zničené infrastruktúře prostřednictvím skútrů, člunů a vrtulníků dodávaly zásoby do zničené oblastí. Vždy dvakrát denně také rozdávaly jídlo a jiné zásoby.

---

<sup>161</sup>Yakuza Organisations. *Japan Subculture Research Center* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.japansubculture.com/resources/yakuza-organisations/>

<sup>162</sup>NORMAN, Joshua. Report: Japanese mafia providing quake relief. *CBSNews* [online]. 19. března 2011 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.cbsnews.com/news/report-japanese-mafia-providing-quake-relief/>

<sup>163</sup>STERNOLD, James. Quake in Japan: Gangsters; Gang in Kobe Organizes Aid for People in Quake. *The New York Times* [online]. 22. ledna 1995 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1995/01/22/world/quake-in-japan-gangsters-gang-in-kobe-organizes-aid-for-people-in-quake.html>

*Jamagučigumi* (山口組), se svým sídlem v městě Kóbe se ujala záchranných operací a zprostředkovala od počátku jídlo, plenky a další potřebné věci lidem v postižené oblasti. Jejich práce je podle mého názoru právem označována za účinnější pomoc, než jaké bylo poskytnuto od vlády. Také může být zdrojem hrdosti pro jednotlivé gangstery. Masaki Tošio<sup>164</sup>, který se představil v rozhovoru týkající se pomoci jakuzu po zemětřesení, jako vedoucí osoba této organizace, sdělil: „We'll keep this up until the Government can handle it.“

## 5.2. Reakce jakuzu na zemětřesení v Tóhoku

Mezi prvními na pomoci po zemětřesení v Kóbe, tak i po zemětřesení v Tóhoku přispěla jakuza. Podle deníku *The Daily Best*<sup>165</sup> několik hodin po první cunami, umožnili členové organizace otevření své kanceláře pro spolupráci s dalšími skupinami jakuzu v Tokiu, dopravu potravin, vody a příkrývek. Tyto akce uskutečňovali většinou v noci za účelem utajení zdroje.<sup>166</sup> Ze všech získaných informací jasně vyplývá role zločinecké organizace jako jednoho z hlavních a důležitých zdrojů potravin, pomoci a podpory při katastrofě. V rozhovoru, který vyšel jen krátce po zemětřesení, člen jakuzu v článku Normana<sup>167</sup>, uvedl: „There are no yakuza or katagi (ordinary citizens) or gaijin (foreigners) in Japan right now. We are all Japanese. We all need to help each other.“ Myslím, že tato věta výstižně popisuje myšlenku jakuzu při všech záchranných operacích v rámci zemětřesení Tóhoku a zcela jistě by se dala aplikovat i na katastrofu z roku 1995.

Den po zemětřesení *Inagawakai* (稲川会), třetí největší skupina jakuzu s kořeny v postižených oblastech, poslala do regionu Tóhoku 100 tun materiální pomoci obsahující papírové pleny, polévky ramen, baterie, svítilny, nápoje a další zásoby.

Druhá největší skupina jakuzu v Japonsku *Sumijošikai* (住吉会) nabídla útočiště členům zahraničních komunit ve svém vlastním zázemí a *Jamagučigumi* (山口組) jako

---

<sup>164</sup>STERNGOLD, James. Quake in Japan: Gangsters; Gang in Kobe Organizes Aid for People in Quake. *The New York Times* [online]. 22. ledna 1995 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1995/01/22/world/quake-in-japan-gangsters-gang-in-kobe-organizes-aid-for-people-in-quake.html>

<sup>165</sup>ADELSTEIN, Jake. Yakuza to the Rescue. *The daily beas* [online]. 18. března 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.thedailybeast.com/articles/2011/03/18/japanese-yakuza-aid-earthquake-relief-efforts.html>

<sup>166</sup>Tamtéž

<sup>167</sup>NORMAN, Joshua. Report: Japanese mafia providing quake relief. *CBSNews* [online]. 19. března 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.cbsnews.com/news/report-japanese-mafia-providing-quake-relief/>

největší skupina, pod vedením Irieiho Tadašiho (入江 禎) vysílala bez mediálního ohlasu kamiony dodávek materiální pomoci.

Člen Jamagučigumi, který si nepřál být jmenován, uvedl v rozhovoru: „Please don't say any more than we are doing our best to help. Right now, no one wants to be associated with us and we'd hate to have our donations rejected out of hand.“<sup>168</sup> Jeho slova jen potvrzují výše zmíněnou filozofii jakuzu.

Jakuza také poskytovala pomoc formou finančních příspěvků. Brasor<sup>169</sup> se věnuje v článku na blogu The Japan Times o finanční pomoci jakuzu v zasažené oblasti v roce 2011. Pod článkem jsou komentáře vyjadřující nesouhlas s autorem článků. Jakuza měla podle zprostředkovaných informací na začátku dubna 2011 v několika evakuačních centrech v Išinomaki v prefektuře Mijagi rozdávat obálky evakuovaným osobám obsahující hotovost až 50 tisíc jenů. Tento čin vzbudil u místních úředníků pocit nespravedlivého rozdělování finančních prostředků mezi osoby v postižené oblasti. Podle úředníků měla být tato hotovost poskytnuta oficiálním zdrojům, které by jí následně spravedlivě rozdělily. Ovšem komentář odkazující na tuto informaci a jasně zastávající opačný názor, přidává další informaci vztahující se k otázce: Kolik peněz z těch darovaných opravdu dostanou tyto evakuovaní lidé? Podle autora komentáře by to bylo o téměř 13 tisíc jenů méně, které by využily na opravy a jiné nezbytnosti nevztahující se přímo k osobním potřebám obyvatelů v této oblasti.<sup>170</sup>

Podle mého názoru je vlastní rozhodnutí jakuzu odůvodněné a kritika jejich činů v této situaci není na místě. Potřeba odklizení škod a rekonstrukce oblasti patří pro evakuované lidi mezi stejné priority jako finanční zajištění jich samotných. Domnívám se, že v období, kdy celý národ čelí katastrofě takového rozsahu, se nelze ohlížet za primární činnost této organizace, ale uvědomit si prospěch pomoci poskytované lidem v zasažené oblasti.

---

<sup>168</sup>ADELSTEIN, Jake. Yakuza to the Rescue. *The Daily Best* [online]. 18. března 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.thedailybeast.com/articles/2011/03/18/japanese-yakuza-aid-earthquake-relief-efforts.html>

<sup>169</sup>BRASOR, Philip. Post disaster business opportunities attracting wrong kind of enterprises. *The Japan Times* [online]. 17. května 2011 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://blog.japantimes.co.jp/yen-for-living/post-disaster-business-opportunities-attracting-wrong-kind-of-enterprises/>

<sup>170</sup>Tamtéž



## 6. Využití vybraných médií po zemětřesení

Od roku 1995 je vidět velký posun oproti roku 2011 ve využití a především v dostupnosti jednotlivých médií. V roce 1995 jsme se setkali s využitím hromadných sdělovacích prostředků, jako například televize, tisk či rozhlas. Vzestup byl zaznamenán také u nových médií, jako například internet, fax nebo mobilní telefony. V roce 2011 hrály zřejmě nejdůležitější roli sociální médií na internetu a význam hromadných sdělovacích prostředků byl sice upozaděn, ovšem neztrácel na své důležitosti.

Kvůli velké odlišnosti využití a dostupnosti médií během a po zemětřesení v Kóbe a Tóhoku, nelze tyto dvě události objektivně porovnávat. Z tohoto důvodu se bude práce věnovat pouze vybraným médiím. Po zemětřesení v Kóbe bude přiblíženo využití novin a rádiových stanic a v následující části věnující se zemětřesení v Tóhoku se bude práce věnovat využití sociálních médií.

### 6.1. Využití vybraných médií po zemětřesení v Kóbe

Tato část práce vychází ze studie Mikamiho a Nakamury<sup>171</sup>, která byla vytvořena s cílem získat pohled na místní média, která hrála důležitou roli po zemětřesení. Také ukázat na využití médií po zemětřesení a analyzovat obsah několika tištěných či ručně psaných médií, které byly k dispozici v Kóbe od 17. ledna 1995 do 31. března 1995.

Noviny byly po zemětřesení v Kóbe v roce 1995 zřejmě jedno z nejpraktičtějších a nejpoužívanějších médií v té době. Představovaly důležitý okamžik pro obyvatele postižených oblastí v rámci každodenního života. Jak národní, tak i místní noviny se přizpůsobovaly lidem ve zničené oblasti. Poskytovaly jim informace o možnostech úkrytu, lékařské péče, lázeňských domů, konzultací, školství a dopravy a další informace pro ně byly také k dispozici každý den po zemětřesení na zvláštních stranách.

Distribuci médií komplikovalo zničení místní rozhlasové stanice a budovy novin, které na velmi krátkou dobu musely omezit a dokonce i na nějaký čas zastavit svůj provoz. A proto vznikaly, díky dobrovolnickým skupinám, improvizovaná místní média jako například ručně vyráběné letáky nebo jiné tiskoviny. Převážně časopisy a noviny byly distribuovány v malém počtu lidí. Tento způsob zprostředkování informací pomocí

---

<sup>171</sup>MIKAMI, Šunji a Isao NAKAMURA. Needs and Flows of Information on Daily-life: after the 1995 Hanshin-Awaji Earthquake. *Nakamura Isao no hómupédži* [online]. 31. července 1998 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://nakamuraisao.a.la9.jp/isa98.html>

lokálně orientovaných médií (MCM, Mini Communication Media)<sup>172</sup> jako například místních novin, po zemětřesení výrazně rozšířil a ukázal se být velmi účinný. Studie Mikamiho a Nakamury se zabývá třemi druhy těchto MCM. Prvním jsou MCM zveřejněna v tělocvičnách nebo školách sloužících jako azylový dům. Dále pak MCM publikovaná převážně místními dobrovolnickými skupinami aktivními v městech a poté speciální edice publikované novinovými společnostmi. Nejvíce tyto média využívaly dobrovolnické skupiny a to i z důvodu jejich vysokého počtu. Nejvíce publikovaných článků v těchto MCM bylo na téma konzultace. Další články se věnovaly například dostupnosti zdravotní péče v oblasti a koupelím nebo možnostem ubytování.

Kóbe šimbun (神戸新聞) jsou místní noviny s největší distribucí v oblasti Kóbe.<sup>173</sup> Po zemětřesení se centrála v centru města částečně zhroutila a její vybavení na tisk bylo také velmi vážně poškozeno. Výraznou pomoc při tisku těmto novinám poskytly noviny Kjóto šimbun (京都新聞). Už 21. ledna 2011, tedy 4 dny po katastrofě, vyšel speciál Let's Cheer Up!: Disaster-related Information Page určený pro obyvatele v postižené oblasti. Tyto speciální strany byly vydávány déle než tři měsíce. Podle obsahové analýzy, byl největší prostor poskytnut informacím týkající se dopravy a přepravy obyvatel. Dalšími důležitými tématy, která se nejčastěji objevovala, patří lidské příběhy, možnosti ubytovacích prostor a konzultace týkající se možností ubytování nebo práce.

Jiný průzkum, který provedla Tokijská univerzita v roce 1996, mapoval potřebu informací u obyvatel. Bylo do něj zahrnuto 699 občanů města Kóbe a 502 občanů z města Nišinomija, v prefektuře Hjógo. Z průzkumu je patrný největší zájem o informace týkající zemětřesení a možností navštívit například lázně. Dále také o informace týkající se získávání potravin, možnostech ubytování nebo dopravní situaci.

Rádiové stanice hráli v zasažené oblasti také důležitou roli.<sup>174, 175</sup> Rádio se ukázalo jako důležité médium, zvláště pro cizince žijící v postižené oblasti, kterým situaci ztěžovala jazyková bariéra. Valná většina informací publikovaných v novinách a dalších tištěných médiích byla v japonském jazyce. Tyto mezery vyplnila právě rádia, která vysílala v několika jazycích. Malá rádiová stanice FM Yoboseyo začala vysílat

---

<sup>172</sup>Zkratka je využita ve studii pro označení lokálně orientovaných médií např. místní noviny.

<sup>173</sup>MIKAMI, Shunji a Isao NAKAMURA. Needs and Flows of Information on Daily-life: after the 1995 Hanshin-Awaji Earthquake. *Nakamura Isao no hómupédži* [online]. 31. července 1998 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://nakamuraisao.a.la9.jp/isa98.html>

<sup>174</sup>OKABE, Kazuaki. It All Started from Kobe: How the voluntary and nonprofit sector emerges from the Kobe Earthquake with some focuses on immigrant and media movements. *Nonprofit Japan* [online]. [1999] [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://nonprofitjapan.home.igc.org/npj/kobe.html>

<sup>175</sup>TAKATORI COMMUNITY CENTER. History of Radio FMY. *Takatori Community Center* [online]. © 2004 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.tcc117.org/fmy/en/history.html>

30. ledna 1995 díky dobrovolníků z Ósaky. Tato stanice vznikla především pro informovanost menšin a cizinců s trvalým pobytem v Japonsku a převážně ve prospěch korejských obyvatel, kterým jazyková bariéra nedovolila komunikovat v japonském jazyce a byli tak odříznuti od informací. Stanice vysílala v korejském a japonském jazyce aktuální zprávy o zemětřesení a třikrát denně i korejskou hudbu pro místní komunitu, pro zlepšení vypořádání se s následky zemětřesení.

Za podpory rádií FM Yoboseyo a FM Saran vzniklo rádio FM Yeu Men, které poskytovalo zprávy v pěti jazycích: anglicky, španělsky, vietnamsky, tagalog<sup>176</sup> a japonsky. Posléze se stanice FM Yoboseyo a FM Yeu Men 17. července 1995 sloučily pod jednu stanici s názvem FF–YY, což je spojení prvních písmen obou jmen stanic. Vytvořili tak stanici poskytující informace v osmi jazycích od 7 ráno do půlnoci. Mezi jazyky se poté začlenila také čínština a portugalštinu pro jihoamerickou komunitu žijící v Japonsku.

## **6.2. Využití vybraných médií po zemětřesení v Tóhoku**

Je důležité na začátku této části přiblížit význam pojmu sociální média. Pokud chceme tento pojem stručně vymezit, tak označme sociální média jako online nástroj sloužící ke sdílení informací, názorů, osobních informací vedoucí k vyvolání zájmu u lidí, jejich možné následné interakci a reakci. Mezi tyto média patří sociální sítě typu Facebook, Twitter, blogy, diskuzní fóra a další. Oproti hromadným sdělovacím prostředkům, tištěným médiím a televizním vysíláním, jsou sociální média plná neoficiálních informací, u kterých se předpokládá hrozba zkreslení obsahu prostředníkem. Nicméně ve vztahu k hromadným sdělovacím prostředkům nepůsobí sociální média jako konfrontační prvek, ale jako doplňující prvek, který směřuje ke stejným cílům, a to především zprostředkování informací.

Sociální sítě, a hlavně Facebook a Twitter, umožnily informovat veřejnost daleko rychleji než například televize či rozhlas. Vznik těchto dvou sociálních sítí v roce 2004 a 2006 měl za následek vytváření osobních platforem a sdílení jak privátních informací, tak i zpráv sloužících pro veřejnost. Zvláště při závažných událostech můžeme sledovat zvýšenou aktivitu lidí na těchto sítích, které jsou oblíbené pro svou bezprostřednost a rychlost ve sdílení informací. Na sítích je možné jak sdílení informací ve formě zpráv,

---

<sup>176</sup>Filipínština

fotografií, obrázků nebo videí, které nejlépe vystihnou aktuálnost zachyceného okamžiku.

Téměř veškeré informace, které popisovaly ničivé následky zemětřesení a cunami, bylo možno získávat takřka v přímém přenosu díky sociálním médiím. Tyto informace a zprostředkovaný pohled do zákulisí katastrofy výrazně pomohli při záchraně obyvatel. Už během zemětřesení a následně po něm sociální sítě zaplavily informace a videa pro varování dalších obyvatel, a vlna emotivních zpráv ukazující na hrozivé následky katastrofy. V kritických chvílích dokázali lidé díky těmto zprávám vygenerovat pro ně důležité informace týkající se například příchodu cunami, lokalizace bezpečných míst a tras úniku, a dle mého názoru tyto rychlé zprávy zachránily řadu lidských životů. Díky možnosti rychlé komunikace tyto sítě sloužily i pro kontaktování blízkých osob a zachycení jejich momentálního místa pobytu.

Ministerstvo pro vnitřní záležitosti a komunikaci *Sómušó* (総務省) se zaměřilo na průzkum používání mobilních telefonů v postižené oblasti Tóhoku, která patří mezi oblasti s větším počtem starších osob, a ne všichni tito lidé vlastní mobilní telefon. Bylo zjištěno, že u osob starších sedmdesáti let pouze 31,5 % v roce 2011 používá mobilní telefon.<sup>177</sup> Oproti jiným oblastem je zřejmé, že využití sociálních médií a jiné formy komunikace přes mobilní telefony staršími lidmi nemohlo být tolik využito. Většina lidí v oblasti Tóhoku byla ovšem závislá na informacích získaných hlavně z internetu, ze kterého měli přístup na sociální sítě, a to také kvůli částečnému výpadku elektrického proudu, který způsobil nefunkčnost televizí. Kromě toho byl přístup k internetu obnoven v některých postižených oblastech rychleji než elektřina.

Výstižnou ukázkou toho, že média nejen poskytují informace, ale jsou i nástrojem společenské a politické aktivity, je čin starosty města Minami-Sóma Sakuriae Kacunoba (桜井 勝延), který prostřednictvím serveru Youtube<sup>178</sup> nahrál na internet svou prosbu o pomoc, jídlo a jiné zásoby pro město.<sup>179</sup> On byl jeden z mnoha, kdo využil tato média ke kontaktování o pomoc. Na této ukázce je vidět, že sociální média byla zvolena nejspíše z důvodu nedostatečné pomoci z jiné mediální oblasti. Starosta Sakurai uvedl,

---

<sup>177</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

<sup>178</sup>SOS from Mayor of Minami Soma City, next to the crippled Fukushima nuclear power plant, Japan. In: *Youtube* [online]. 26. března 2011 [cit. 2011-05-25]. Kanál p4minamisoma. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=70ZHQ--cK40&feature=related>.

<sup>179</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

že chyběla pomoc z řad oficiálních kanálů.<sup>180</sup> Nicméně v některých případech nemuselo jít o nedostatek pomoci, ale o alternativu, získání pomoci z jiných zdrojů. Tyto formy komunikace dokázaly, že možnosti tras pro sdílení informací je díky sociálním médiím velké množství a využití informací pro spolupráci a koordinaci při pomoci v postižené oblasti je velmi cenné. V roce 2011 jsme byli svědky pravděpodobně nejsilnější ukázkou potenciálu sociálních médií v Japonsku.<sup>181</sup>

Facebook, určený především ke sdílení osobních informací, se v okamžiku po zemětřesení přeorientoval na zcela jiné kanály informací sloužící převážně pro obyvatele postižené oblasti. Také síť Twitter má tuto sdružovací vlastnost. Podle studie věnující se využití Twitteru v souvislosti se zemětřesením vzrostl počet tweetů<sup>182</sup> na Twitteru na 1,8 násobku průměrné aktivity a dosáhl tak celkem 330 milionů tweetů a 72 % z nich bylo v souvislosti se zemětřesením.<sup>183</sup> Počet tweetů se sice výrazně zvýšil, ale jeho obsah se věnoval stejné myšlence. Mezi nejčastější náplní sdělení uživatelů patřily tweety typu „třese se“ *jureteru* (揺れてる) a „zemětřesení“ *džišin da* (地震だ). Podle mého názoru zcela výstižné varování pro lidi prozatímně mimo dosah katastrofy. Ministerstvo pro vnitřní záležitosti a komunikaci *Sómušó* (総務相) uvedlo jako jedno z prvních, zprávy na Twitteru s využitím hashtagů po začátku zemětřesení „#j\_j\_helpme“<sup>184</sup>, kde první písmeno *j* označuje Japonsko a druhé označuje výraz zemětřesení *jishin* (地震). Tento hashtag byl označován jako tísňová zpráva a informace pro osoby podílející se na humanitární pomoci. Sloužil například pro koordinaci informací o podmínkách na silnicích, a tyto informace poté pomáhaly neziskovým organizacím při organizování dodávek potravin, příkrývek a jiných forem pomoci. Z někdy až povrchní povahy těchto médií vznikl na určitou dobu velmi prospěšný a důležitý zdroj sdělení dat pro život.

Lidé využívali také sítě jako Twitter ke zjištění bezpečnosti svých přátel a ke zjištění jejich polohy. Jako zvýraznění emocí a snaha o doplnění fyzické přítomnosti jako například obejmutí bylo v textových zprávách využíváno onomatopoeia *gyu gyu* (ぎゅぎゅ)

<sup>180</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

<sup>181</sup>Tamtéž

<sup>182</sup>Tzv. tweety, čili zprávy o 140 znacích a mohou být spojeny prostřednictvím tzv. „hashtags“ neboli štítků, které označí slovo jako klíčové.

<sup>183</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

<sup>184</sup>Results for #j\_j\_helpme [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: [https://twitter.com/search?f=realtime&q=%23j\\_j\\_helpme&src=hash](https://twitter.com/search?f=realtime&q=%23j_j_helpme&src=hash)

ゆぎゅ) a formálnější vzájemné podpory pomocí onomatopoií *nade nade* (なでなで). Tyto utěšující zprávy neproudily jen mezi příbuznými či osobami blízkými, ale byly vyjadřovány všemi jako pochopení a touha pomoci lidem v postižené oblasti, kteří potřebovali útěchu. Například:

„I can't sleep... I'm scared! *gyu gyu gyu gyu* [as if clinging to someone]“<sup>185</sup> na které reagovala podle informací odpověď: „*nade nade* [as if patting the friend's head] It's ok. I know you're scared, but you also need to rest. Sleep while you can, ok.“<sup>186</sup>

Na tomto příkladu je jasně viditelná soudržnost a opora u lidí v krizových situacích. Sociální média, především Facebook a Twitter, sehrála více než podstatnou roli při katastrofě v Tóhoku.

Twitter využil také například Národním výzkumným ústav pro vědu o Zemi a předcházení katastrof *Kokuricu kenkjú kaihacu hódžin bósaikagaku gidžucukenkjúšo* (国立研究開発法人防災科学技術研究所) a JMA pro vydání varování.<sup>187</sup> Japonský veřejnoprávní rozhlas a televize (NHK) *Nippon hósó kjókai* (日本放送協会) uvedl na Twitteru: „There is an emergency earthquake alert. Mijagi, Iwate, Fukushima, Akita, Yamagata. Very big quake. Please be careful!!!! Please be careful!!!!“<sup>188</sup> Prostřednictvím sociálních sítí se snažila i masmédia jako noviny varovat obyvatele před nebezpečím a zpřístupnit jim co nejvíce oficiálních informací. Vlna sdílených informací zahrnovala i velmi živé fotografie jako například výbuch ropné rafinerie v prefektuře Čiba.<sup>189</sup>

Podle Guskin<sup>190</sup> bylo v Japonsku během několika dní po zemětřesení asi 64 % odkazů v blozích, 32 % Twitter zpráv a 20 videí v nejužším výběru na Youtube v souvislosti s katastrofou. K oběhu informací sloužily primárně blogy a nástěnky pro

---

<sup>185</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

<sup>186</sup>Tamtéž

<sup>187</sup>SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

<sup>188</sup>Tamtéž

<sup>189</sup>Čiba seitecudžo bakuhacu šimašita.... In: *Twitpic* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://twitpic.com/48edb1>

<sup>190</sup>GUSKIN, Emily. In Social Media it's All About Japan: PEJ New Media Index March 14-18, 2011. *Pew Research Center* [online]. 24. března 2011 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.journalism.org/2011/03/24/social-media-its-all-about-japan/>

uživatelé, kteří se vzájemně neznali.<sup>191</sup> Zatímco sociální sítě sloužily hlavně k potvrzení bezpečnosti svých přátel a důvěrným zprávám. Výsledky dotazníkového průzkumu ukázaly, že lidé preferovali pro rychlejší přístup k informacím Twitter oproti hromadným sdělovacím prostředkům. Asi jedna třetina dotázaných považovala za nezbytné doplňovat touto formou nedostatek informací poskytnutých masmédií.<sup>192</sup>

Důležitou roli po katastrofě hrála webová aplikace Google Person Finder<sup>193</sup>, která byla vytvořena jako reakce na zemětřesení na Haiti v roce 2010. Umožňuje najít a vyhledat jednotlivé osoby postižené katastrofou. Opět díky internetu bylo možno získat informace nad rámec možností vlády či jiných organizací.

Ráda bych uvedla roli důležitou sociálních médií, ale také upozornila na absenci jednotné sítě pro tok informací, která by sloužila občanům a neziskovým organizacím. Jednotné využití sociálních médií by bylo v tomto případě vhodné. Byla sice velká snaha sdružit dobrovolníky a neziskové organizace do skupin, která by následně vyslala na potřebná místa konkrétní pomoc. Ovšem vzniklá decentralizace vyvolala vytvoření menších skupinek a následnou, někdy nedostatečnou, logistiku potřebných zásob do postižené oblasti. Prostřednictvím sociálních sítí je možné získat mnoho odpovědí směřujících na možnost účastnit se jako dobrovolník v zasažené oblasti, ovšem tyto odpovědi nejsou jednotné. Dobrovolníci z Japonska i celého světa se mohli přihlásit prostřednictvím internetu do jednotlivých skupin převážně na Facebooku, kde je následně odkázali na další místa.

---

<sup>191</sup> „Kokuen no naka demo, cuittá no okage de panikku ni narazu“——jaku 550ken no koe de wakatta „šinsai to SNS“ (1). *Nikkei Business Publications, Inc* [online]. 2011 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://trendy.nikkeibp.co.jp/article/pickup/20110427/1035385/?ST=life&P=4>

<sup>192</sup> TOMIOKA, Akira. [džišin] kigjó no sóšaru, šinsai-go wa SNS to cuittá no cukaiwake susumu... Beat širabe. *RBB Today* [online]. 28. dubna 2011 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.rbbtoday.com/article/2011/04/28/76606.html>

<sup>193</sup> Google Person Finder [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://google.org/personfinder/global/home.html>

## **Závěr**

Při porovnávání činnosti vlády, různých organizovaných skupin a jednotlivců při katastrofách v roce 1995 v Kóbe a v roce 2011 v Tóhoku, je třeba si uvědomit, že jsou to události, které nejsou srovnatelné ani co do rozsahu zasaženého území, ani co do následků. V Kóbe bylo nepoměrně menší území zasaženo jen zemětřesením, ale v Tóhoku se sešlo několik ničivých faktorů, a to: zemětřesení, cunami a poškození jaderné elektrárny Fukušima I a II.

Zatímco při zemětřesení v Kóbe roku 1995 je evidentní, že vláda i tehdejší premiér Murajama celou situaci podcenili, premiér Kan, který vedl vládu v roce 2011, kdy došlo ke katastrofě v Tóhoku, zareagoval mnohem rychleji. Tuto změnu v přístupu lze přičítat mimo jiné i poučení z kritiky, kterým byla vystavena vláda a její činitelé z roku 1995.

Efektivnější likvidaci následků katastrofy v Tóhoku pomohlo i přijetí zákona o neziskových organizacích. K urychlení vzniku a schválení tohoto zákona v roce 1998 přispěla ve velké míře nedostatečně koordinovaná činnost jednotlivých dobrovolníků i dobrovolnických organizací, při zemětřesení v Kóbe v roce 1995.

Tento nekoordinovaný příchod do oblasti Kóbe a následně i činnost jednotlivců i různých skupin v roce 1995 mělo za následek zahlcení infrastruktury pro organizované záchranné skupiny. Nebyl dostatečně funkční registrační systém dobrovolníků a činnost řady organizací byla spíše nárazová a intuitivní. V této oblasti byl velký posun při koordinaci dobrovolníků při zemětřesení v Tóhoku roku 2011. Registrační systém byl mnohem propracovanější, umožňoval směřování jednotlivců podle momentální potřeby do různých částí postižené oblasti. Ovšem v některých městech byl přísun pomoci nedostatečný například z důvodu absence ubytovacích kapacit pro dobrovolníky.

Využití jednotlivých médií při informování obyvatelstva ukázalo jak je rychlý rozvoj v mediální oblasti. Zatímco při zemětřesení v Kóbe sehrály hlavní roli tištěná média a rozhlas, v roce 2011 se v plné síle uplatnila nová média, a to hlavně sociální sítě typu Facebook a Twitter. Často zatracované sociální sítě zafungovaly jako informační kanály jednak pro zájemce o dobrovolnickou činnost, tak pro přátele a rodiny obyvatel v zasažených oblastech. Jejich prostřednictvím bylo snazší navázat kontakt a ujistit se o jejich momentálním stavu. Pomohla tomu například aplikace



Google Person Finder, která byla vyvinuta a spuštěna jako reakce na zemětřesení na Haiti v roce 2010.

Jsem si vědoma, že práce porovnává dvě těžko srovnatelné katastrofy. Ovšem díky přiblížení postupů chování vybraných subjektů, které se účastnily na záchranných a rekonstrukčních pracích, lze konstatovat, že se v Japonsku daří zlepšovat a zefektivňovat postupy například formou registračního systému dobrovolníků a likvidace následků katastrofy je tím pádem rychlejší.

## **Resumé**

The aim of thesis was to analyze the reaction of selected subject to the earthquake in Kobe in 1995 and the earthquake in Tohoku in 2011. The thesis also includes a view on the utilization of selected media. Compared to the event in Kobe the thesis detected an improvement in communication and coordination in the earthquake in Tohoku. A significant difference can be tracked in the faster reaction of the government. Also due to the activity of the non-profit organizations in the 1995 events the government had speeded up the implementation of the law defining non-profit organizations and their work.

Thanks to the spontaneous arrival of a high number of volunteers the year 1995 was labelled as Volunteers' revolution and volunteering gained its respect. Thanks to the experience from 1995 it was possible to more efficiently use the registration system of volunteers which helped with the co-ordination of their work. And during the 2011 earthquake event a positive impact of social media was detected which enabled the citizens of Japan to gather up-to-date information about the disaster.

## Seznam zdrojů

„Kokuen no naka demo, cuittá no okage de panikku ni narazu“——jaku 550ken no koe de wakatta „šinsai to SNS“ (1). *Nikkei Business Publications, Inc* [online]. 2011 [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:

<http://trendy.nikkeibp.co.jp/article/pickup/20110427/1035385/?ST=life&P=4>

11 volunteer: Zenkoku no saigai borantia sentá no seči džókjó. *Zenkokušakai fukuši kjógikai [Japan National Council of Social Welfare]* [online]. [b.r.] [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: [http://www.shakyo.or.jp/research/2011\\_pdf/11volunteer.pdf](http://www.shakyo.or.jp/research/2011_pdf/11volunteer.pdf)

167man hito ga hisaiči he: 1995nen wa [borantia gannen]. *Kóbe šinbunša* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.kobe-np.co.jp/rentoku/sinsai/graph/p6.shtml>

2011nen 3cuki no šintó bupuzu. *Tenki.jp* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity\\_map/entries\\_by\\_month?year=2011&month=3](http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity_map/entries_by_month?year=2011&month=3)

5<sup>th</sup> SENIOR DISASTER MANAGEMENT OFFICIALS. Japan – Disaster and Volunteers. *APEC's Emergency Preparedness Working Group* [online]. 11. října 2011 [cit. 2011-04-01]. Dostupné z: [http://www.apec-epwg.org/public/uploadfile/meeting/2011%20East%20Japan%20Earthquakes/11\\_epwg\\_sdmof\\_015.pdf](http://www.apec-epwg.org/public/uploadfile/meeting/2011%20East%20Japan%20Earthquakes/11_epwg_sdmof_015.pdf)

Activities by JANIC. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. © 2001-2014 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.janic.org/en/earthquake02.html>

ADELSTEIN, Jake. Yakuza to the Rescue. *The daily beas* [online]. 18. března 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.thedailybeast.com/articles/2011/03/18/japanese-yakuza-aid-earthquake-relief-efforts.html>

ARITA, Eriko. Disaster-relief volunteer networks are essential. *The Japan Times* [online]. 26. června 2013 [cit. 2015-05-07]. Dostupné z: [http://www.japantimes.co.jp/life/2013/06/26/people/disaster-relief-volunteer-networks-are-essential/#.VUqa9\\_ntmkp](http://www.japantimes.co.jp/life/2013/06/26/people/disaster-relief-volunteer-networks-are-essential/#.VUqa9_ntmkp)

BOCHORODYCZ, Beata. Japanese NGOs during the Great Hanshin-Awaji and Tohoku Earthquakes: From Civic Revolution to Policy Advocacy. *International Political Science Association* [online]. 2012 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: [http://paperroom.ipsa.org/app/webroot/papers/paper\\_7903.pdf](http://paperroom.ipsa.org/app/webroot/papers/paper_7903.pdf)

Borantia no ukeire to sošikika. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2005] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin\\_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf](http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin_awaji/download/pdf/2-4-2.pdf)

BRASOR, Philip. Post disaster business opportunities attracting wrong kind of enterprises. *The Japan Times* [online]. 17. května 2011 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://blog.japantimes.co.jp/yen-for-living/post-disaster-business-opportunities-attracting-wrong-kind-of-enterprises/>

BUREŠ, Jiří. Richterova stupnice. *Converter* [online]. © 2002 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.converter.cz/tabulky/richterova-stupnice.htm#mercalliho>

CITY OF KOBE. Comprehensive Strategy for Recovery from the Great Hanshin-Awaji Earthquake. *Kóbeši [Kobe City]* [online]. Březen 2010 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.city.kobe.lg.jp/safety/hanshinawaji/revival/promote/img/English.pdf>

CORKILL, Edan. Naoto Kan speaks out. *The Japan Times* [online]. 31. srpna 2013 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/life/2013/08/31/people/naoto-kan-speaks-out/#.VUNJqSHtmkp>

Čiba seitecudžo bakuhacu šimašita... In: *Twitpic* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-03-30]. Dostupné z: <http://twitpic.com/48edb1>

Dai 1kai Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taihejó oki džišin kinkjűsaigai taisaku honbu kagi gaijó. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu\\_kaigi/pdf/1gaiyou.pdf](http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu_kaigi/pdf/1gaiyou.pdf)

Dai 2kai Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taihejó oki džišin kinkjűsaigai taisaku honbu kagi gaijó. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu\\_kaigi/pdf/2gaiyou.pdf](http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu_kaigi/pdf/2gaiyou.pdf)

Džišin ni cuite. *Kiűóćó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.jma.go.jp/jma/kishou/known/faq/faq7.html#16>

Evacuation Orders and Restricted Areas: Evacuation orders. *Fukushima on the Globe* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://fukushimaontheglobe.com/the-earthquake-and-the-nuclear-accident/evacuation-orders-and-restricted-areas>

Facts about Earthquakes: The Japanese seismic intensity scale. *Chiba Convention Bureau and International Center* [online]. [b.r.] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.mci.or.jp/bosai/english/page03.html>

Flow of issuance of information about tsunami and earthquake. *Kiűóćó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/guide/info.html>

FUKUE, Natsuko. Cleanup effort enters new phase: As volunteers dwindle in Tohoku, companies and NPOs step in. *The Japan Times* [online]. 1. června 2011 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2011/06/01/national/cleanup-effort-enters-new-phase/#.VUO49yHtmkp>

Fukushima Daiichi NPS Prompt Report 2013: Immediate Release: New Report Yields Insights on Causes of Fukushima Accident is Expected to Aid in Design of Future Safety Measures. *TOKYO ELECTRIC POWER COMPANY* [online]. 20. prosince 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.tepco.co.jp/en/press/corp-com/release/2013/1233165\\_5130.html](http://www.tepco.co.jp/en/press/corp-com/release/2013/1233165_5130.html)

FUKUŠIMA, Glen S. The Great Hanshin Earthquake. *Japan Policy Research Institute* [online]. Březen 1995 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: <http://www.jpri.org/publications/occasionalpapers/op2.html>

Gaijó: Mokuteki. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <http://www.vol-week.go.jp/2015/summary/>

Genči kaigi. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi\\_kaigi/](http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi_kaigi/)

Genči kaigi. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi\\_kaigi/](http://www.jpn-civil.net/2014/activity/genchi_kaigi/).

Great Hanshin Earthquake Restoration. *Kinki Regional Development Bureau, Ministry of Land, Infrastructure and Transport*[online]. © 2002 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://www.kkr.mlit.go.jp/en/topics\\_hanshin.html](http://www.kkr.mlit.go.jp/en/topics_hanshin.html)

GUSKIN, Emily. In Social Media it's All About Japan: PEJ New Media Index March 14-18, 2011. *Pew Research Center*[online]. 24. března 2011 [cit. 2015-04-22]. Dostupné z: <http://www.journalism.org/2011/03/24/social-media-its-all-about-japan/>

HANCOCKS, Paula. New report criticizes TEPCO over Fukushima nuclear crisis. *CNN* [online]. 23. července 2012 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2012/07/23/world/asia/japan-fukushima-report/>

HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-01]. ISBN: 4-87308-027-4. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_003.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_003.html)

HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-30]. ISBN: 4-87308-027-4. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11\\_207.html](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/eqb11_207.html)

HANŠIN AWADŽI DAIŠINSAI HISAI-ČI NO HITOBITO NO ÓEN SURU ŠIMIN NO KAIZEN. *Šinsai borantia: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito no óen suru šimin no kaizen kiroku* [online]. Ósaka: Hanšin Awadži daišinsai hisai-či no hitobito wo óen suru šimin no kai, 1996 [cit. 2015-04-10]. ISBN: 4-87308-027-4. Dostupné z: [http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/image/11\\_209-b.gif](http://www.lib.kobe-u.ac.jp/directory/eqb/book/7-113/image/11_209-b.gif)

Hanšin Awadži daišinsai kjókun džóhó širjósú: kjókun džóhó širjósú. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. © 2012 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin\\_awaji/data/detail/2-4-1.html](http://www.bousai.go.jp/kyoiku/kyokun/hanshin_awaji/data/detail/2-4-1.html)

Hanšin Awadži daišinsai no keiken. *Tokyo Broadcasting System Television* [online]. 14. listopadu 2004 [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: <http://www.tbs.co.jp/jijihoudan/last/041114.html>

Higaši Nihon daišinsai kjúen kjúdžo: Šinsai borantia. *Šinsaiacu* [online]. © 2013 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.shinsaihatsu.com/data/110311rescue.html>

HORIKIRI, Mami a Mičijasu ODANI. Analysis of residents' evacuation behavior after The Great Hanshin-Awaji earthquake in Japan. *Eastern Asia Society for Transportation Studies* [online]. 1999, vol. 2 [cit. 2015-04-01]. ISSN: 1881-1132. Dostupné z: <http://easts.info/on-line/proceedings/vol2/20034.pdf>

IKEDA, Makoto. Disaster Management Plans. *The World bank* [online]. [2011] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm\\_kn2-2.pdf](http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm_kn2-2.pdf)

IMADA, Makoto. The voluntary response to the Hanshin Awaji earthquake: a trigger for the development of the voluntary and non-profit sector in Japan. In: Osborne, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003. ISBN: 0415249708.

Information on the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/2011\\_Earthquake/Information\\_on\\_2011\\_Earthquake.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/2011_Earthquake/Information_on_2011_Earthquake.html)  
Japan Aid. *Direct Relief* [online]. [2011] [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://maps.directrelief.org/map/japanaid/>

Japan earthquake: Yukio Edano, the „Jack Bauer“ of the crisis. *The Telegraph* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-05-03]. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/japan/8383430/Japan-earthquake-Yukio-Edano-the-Jack-Bauer-of-the-crisis.html>

JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION AGENCY. The Study of reconstruction processes from large-scale disaster: Final report. *Kokusaikjórkoku džigjódan [Japan International Cooperation Agency]* [online]. Říjen 2013 [cit. 2015-04-03]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_01.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_01.pdf)

JAPAN METEOROLOGICAL AGENCY. Lessons learned from the tsunami disaster caused by the 2011 Great East Japan Earthquake and improvements in JMA's tsunami warning system. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. Říjen 2013 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned\\_Improvements\\_brochure.pdf](http://www.data.jma.go.jp/svd/eqev/data/en/tsunami/LessonsLearned_Improvements_brochure.pdf)



JAPAN NATIONAL COUNCIL OF SOCIAL WELFARE. The Council of Social Welfare: Support from one million volunteers after the earthquake and tsunami in East Japan. *Volunteer Action Counts* [online]. 11. června 2012 [cit. 2011-03-25]. Dostupné z: <http://www.volunteeractioncounts.org/fr/testimonials/organizations-actioncounts/item/2169-the-council-of-social-welfare-support-from-one-million-volunteers-after-the-earthquake-and-tsunami-in-east-japan.html>

Japan opens the door to foreign help. *CBCNews* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.cbc.ca/news/world/japan-opens-the-door-to-foreign-help-1.1125974>

Japan prime minister to call for stronger response to Fukushima water crisis: Nikkei. *CNBC* [online]. 6. srpna 2013 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.cnb.com/id/100944265>

Japanese American Citizens League, Direct Relief International join together for Japan Relief. *Direct Relief* [online]. 15. března 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <https://www.directrelief.org/2011/03/japanese-american-citizens-league-direct-relief-international-join-together-for-japan-relief-and-recovery-effort/>

JJI. More Fukushima evacuees are deciding to stay away for good. *The Japan Times* [online]. 4. dubna 2015 [cit. 2015-04-30]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/03/04/national/more-fukushima-evacuees-are-deciding-to-stay-away-for-good/#.VUJ5PSHtmkr>

JOHNSTON, Eric. Hanshin's disaster aid to Tohoku provides many lessons. *The Japan Times* [online]. 15. ledna 2015 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/01/15/national/hanshins-disaster-aid-tohoku-provides-many-lessons/#.VUOTJyHtmkq>

KATO, Kazujo. Why Aren't Japanese Protesting? *The Diplomat* [online]. 26. května 2011 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://thediplomat.com/2011/05/why-arent-japanese-protesting/>

KAZAMA, Motoki a Tošihiro NODA. Damage statistics (Summary of the 2011 off the Pacific Coast of Tohoku Earthquake damage). *ScienceDirect* [online]. 6. prosince 2012 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z:

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0038080612000947>

Kenšó téma „bósai borantia ni taisuru šien“: Nihon saigai kjúen borantia nettowáku ridžičó. *Hjógo kenčó [Hyogo Prefectural Government]* [online]. [2005] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://web.pref.hyogo.jp/wd33/documents/000039304.pdf>

KINKJÚSAIGAI TAISAKU HONBU. Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taiheijó oki džišin (Higaši Nihon daišinsai) ni cuite. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. 9. března 2015 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z:

<http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/pdf/torimatome20150309.pdf>

Kore made no kacudó: Adora šokudó. *ADRA Japan* [online]. 22. září 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z:

[http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE\\_EastJapanErthq/PJE\\_EastJapanErthq\\_act\\_shokudo.html](http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE_EastJapanErthq/PJE_EastJapanErthq_act_shokudo.html)

Kore made no kacudó: Ókjú kasecu džútaku njúkjo šien. *ADRA Japan* [online].

22. září 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z:

[http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE\\_EastJapanErthq/PJE\\_EastJapanErthq\\_act\\_shokudo.html](http://www.adrajpn.org/Projects/Japan/PJE_EastJapanErthq/PJE_EastJapanErthq_act_shokudo.html)

KRAUSS, Ellis. Crisis Management, LDP, and DPJ Style. *Japanese Journal of Political Science* [online]. 2013, Vol. 14, Special issue 2 [cit. 2015-03-29].

ISSN: 1468-1099. Dostupné z: <http://irps.ucsd.edu/assets/001/505062.pdf>

KUNII, Osamu, Masumi AKAGI a Ecuko KITA. The Medical and Public Health Response to the Great Hanshin-Awaji Earthquake in Japan: A Case Study in Disaster Planning. *Medicine & Global Survival* [online]. 1995, Vol. 2, No. 4 [cit. 2015-04-10].

Dostupné z: <http://www.ipnw.org/pdf/mgs/2-4-kunii.pdf>

KUNIIČI, Tanida. Higaši Nihon daišinsai, šijó saidai no Džieitai sakusen (murjó). *Webronza* [online]. 20. března 2011 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://webronza.asahi.com/politics/articles/2011032000009.html>

LIZ. Volunteers in earthquake-hit areas exceed 130,000, 4/30/11, yomiuri shinbun. *WordPress.com* [online]. 30. dubna 2011 [cit. 2015-04-21]. Dostupné z: <https://recoveringtohoku.wordpress.com/2011/04/>

MAHDAVÍAN, Farnaz, Maki KOJAMA, Stephen PLATT a Džundži KIJONO. Behavior patterns in major disasters. *Academia.edu* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: [http://www.academia.edu/8336948/BEHAVIOR\\_PATTERNS\\_IN\\_MAJOR\\_DISASTERS](http://www.academia.edu/8336948/BEHAVIOR_PATTERNS_IN_MAJOR_DISASTERS)

MCCURRY, Justin. What Japanese think of PM Kan's response to the crisis. *The Christian Science Monitor* [online]. 28. března 2011 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://www.csmonitor.com/World/Asia-Pacific/2011/0328/What-Japanese-think-of-PM-Kan-s-response-to-the-crisis>

Members: Members organization. *Japan Civil Network* [online]. 14. dubna 2015 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/about\\_us/members/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/about_us/members/)

MIKAMI, Šunji a Isao NAKAMURA. Needs and Flows of Information on Daily-life: after the 1995 Hanshin-Awaji Earthquake. *Nakamura Isao no hómupédži* [online]. 31. července 1998 [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://nakamuraisao.a.la9.jp/isa98.html>

MILLIGAN, Jean. In Action: Our year of volunteers. *Red Cross, Red Crescent* [online]. 2001, no. 1 [cit. 2015-04-01]. ISSN: 1019-9349. Dostupné z: [http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001\\_1/volunteers.html](http://www.redcross.int/EN/mag/magazine2001_1/volunteers.html)

NAIKAKUFU SEISAKU TÓKACUKAN [DIRECTOR GENERAL FOR DISASTER MANAGEMENT OFFICE]. Nihon no saigai taisaku [Disaster Management in Japan]. *Naikakufu [Government of Japan]* [online]. [2014] [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf\\_e.pdf](http://www.bousai.go.jp/1info/pdf/saigaipanf_e.pdf)

NAKAMURA, Akira. The need and development of crisis management in Japan's public administration: Lessons from the Kobe quake. *Sómušó [Ministry of Internal Affairs and Communications]* [online]. 10. října 1999 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.soumu.go.jp/jitidai/image/pdf/56nakamura.pdf>

NATIONAL LAND AGENCY, JAPAN. Disaster countermeasures basic act. *Asian Disaster Reduction Center* [online]. Červen 1997 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.adrc.asia/documents/law/DisasterCountermeasuresBasicAct.pdf>

NĚMCOVÁ, Veronika. Z elektrárny Fukušima uniká do Tichého oceánu vysoce radioaktivní voda. *IDNES.cz* [online]. 2. dubna 2011 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://zpravy.idnes.cz/z-elektrarny-fukusima-unika-do-ticheho-oceanu-vysoce-radioaktivni-voda-1nj-/zahranicni.aspx?c=A110402\\_095958\\_zahranicni\\_vem](http://zpravy.idnes.cz/z-elektrarny-fukusima-unika-do-ticheho-oceanu-vysoce-radioaktivni-voda-1nj-/zahranicni.aspx?c=A110402_095958_zahranicni_vem)

NGO Relief Fund for Japan Earthquake and Tsunami. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. © 2001-2014 [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: [http://www.janic.org/en/news\\_1/information\\_1/ngo\\_relief\\_fund\\_for\\_japan\\_earthquake\\_and\\_tsunami.php](http://www.janic.org/en/news_1/information_1/ngo_relief_fund_for_japan_earthquake_and_tsunami.php)

NGO Support Donation „NGO Relief Fund for Japan Earthquake and Tsunami“: Activity Report for December, 2012. *Japan NGO Center for International Cooperation* [online]. 29. března 2013 [cit. 2015-04-12]. Dostupné z: [http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec\\_2012.pdf](http://www.janic.org/mt/img/bokin/NGO%20Relief%20Fund%20for%20Japan%20Earthquake%20and%20Tsunami%20Report%20Dec_2012.pdf)

NIHON KIŠÓKJÓKAI [JAPAN WEATHER ASSOCIATION]. 2015nen 2cuki no šintó bupuzu. *Tenki.jp* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: [http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity\\_map/entries\\_by\\_month?year=2015&month=2](http://www.tenki.jp/bousai/earthquake/seismicity_map/entries_by_month?year=2015&month=2)

NONOŠIGU. Hanšin Awadži daišinsai, Higaši Nihon daišinsai ni okeru sajoko seiken no taió. *Ašura* [online]. 17. března 2014 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.asyura2.com/14/senkyo162/msg/877.html>

NORMAN, Joshua. Report: Japanese mafia providing quake relief. *CBSNews* [online]. 19. března 2011 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.cbsnews.com/news/report-japanese-mafia-providing-quake-relief/>

NPO no hadžimari ~ Nihon-hen: Hanšin Awadži daišinsai kara hadžimatta. *Non Profit Organization Dream island* [online]. [1998] [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: <http://www.shodoshima.org/npo/06.html>

OKABE, Kazuaki. It All Started from Kobe: How the voluntary and nonprofit sector emerges from the Kobe Earthquake with some focuses on immigrant and media movements. *Nonprofit Japan* [online]. [1999] [cit. 2015-04-25]. Dostupné z: <http://nonprofitjapan.home.igc.org/npo/kobe.html>

OSBORNE, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003. ISBN: 0415249708.

PEKKANEN, Robert. The politics of regulationg the non-profit sector. In: Osborne, Stephen. *The Voluntary and Not-for-Profit Sector in Japan*. London: Routledge, 2003. ISBN: 0415249708.

PULVERS, Roger. Former Prime Minister Kan: Evacuation after Fukushima could have reached 50 million people. *ENENews* [online]. 26. ledna 2013 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z: <http://enenews.com/prime-minister-kan-evacuation-after-fukushima-could-have-reached-50-million-people>

Report says Kan's meddling disrupted Fukushima response. *The Asahi Shimbun* [online]. 29. února 2012 [cit. 2015-04-10]. Dostupné z: [http://ajw.asahi.com/article/behind\\_news/politics/AJ201202290019](http://ajw.asahi.com/article/behind_news/politics/AJ201202290019)

Saigai borantia sentá de ukecuketa borantia kacudóšasú no suii (kari šúkei). *Šakai fukuši hódžin zenkoku šakai fukušikjógikai* [online]. [2014] [cit. 2015-04-26]. Dostupné z: <http://www.saigaivc.com/ボランティア活動者数の推移>

SALAMON, Lester M a Helmut K ANHEIER. *Defining the nonprofit sector: a cross-national analysis*. New York: Manchester University Press, 1997. ISBN: 0719049016.

SAN, Arvi. 2011 Tohoku Earthquake and Tsunami. *Academia.edu* [online]. © 2015 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.academia.edu/8216590/2011\\_Tohoku\\_Earthquake\\_and\\_Tsunami](http://www.academia.edu/8216590/2011_Tohoku_Earthquake_and_Tsunami)

SCHLANGER, Zoë. Another Day, Another Spill of Radioactive Water From Fukushima. *Newsweek* [online]. 21. února 2014 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.newsweek.com/another-day-another-spill-radioactive-water-fukushima-229840>

SLANINA, Zdeněk. Dnes jsou to čtyři roky. M9 tsunami z 11. března 2011 zblízka. *ParlamentníListy.cz* [online]. 11. března 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Zdenek-Slanina-Dnes-jsou-to-cyryi-roky-M9-tsunami-z-11-brezna-2011-zblizka-365645>

SLATER, David H., Nishimura KEIKO a Love KINDSTRAND. Social Media, Information and Political Activism in Japan's 3.11 Crisis. *The Asia-Pacific Journal: Japan Focus* [online]. [2012] [cit. 2015-05-01]. ISSN: 1557-4660 . Dostupné z: <http://japanfocus.org/-Nishimura-Keiko/3762/article.html>

SOS from Mayor of Minami Soma City, next to the crippled Fukushima nuclear power plant, Japan. In: *Youtube* [online]. 26. března 2011 [cit. 2011-05-25]. Kanál p4minamisoma. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=70ZHQ--cK40&feature=related>.

STERNGOLD, James. Quake in Japan: Gangsters; Gang in Kobe Organizes Aid for People in Quake. *The New York Times* [online]. 22. ledna 1995 [cit. 2015-03-22]. Dostupné z: <http://www.nytimes.com/1995/01/22/world/quake-in-japan-gangsters-gang-in-kobe-organizes-aid-for-people-in-quake.html>

Šinsai taisaku he jojató iči, 14niči no kokkai šingi čúši. *Asahi šinbun Digital [The Asahi shimbun Digital]* [online]. 11. března 2011 [cit. 2015-04-15]. Dostupné z: <http://www.asahi.com/special/10005/TKY201103110557.html>

ŠIOZAKI, Yošimicu, Eiiči NIŠIKAWA a Tošikazu DEGUČI. *Lessons from the Great Hanshin Earthquake* [online]. Kamogawa: Creates, 2005 [cit. 2015-04-01]. ISBN: 978-4902244335. Dostupné z: [http://www.shinsaiken.jp/oldweb/hrc-e/publish/lessons\\_ghe/](http://www.shinsaiken.jp/oldweb/hrc-e/publish/lessons_ghe/)

TAKATORI COMMUNITY CENTER. History of Radio FMYY. *Takatori Community Center* [online]. © 2004 [cit. 2015-02-25]. Dostupné z: <http://www.tcc117.org/fmyy/en/history.html>

TANWATTANA, Puntita a Hiroši MURAJAMA. Community Planning and the Policy Process for Regional Revitalization against Disasters: Thailand's Readiness and the Japanese Experience. *R-Cube* [online]. Únor 2014 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://r-cube.ritsumei.ac.jp/bitstream/10367/5303/1/PS21\\_2tanwattana.pdf](http://r-cube.ritsumei.ac.jp/bitstream/10367/5303/1/PS21_2tanwattana.pdf)

The 2011 off the Pacific coast of Tohoku Earthquake – first report. *Kišóčó [Japan Meteorological Agency]* [online]. [2011] [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: [http://www.jma.go.jp/jma/en/News/2011\\_Earthquake\\_01.html](http://www.jma.go.jp/jma/en/News/2011_Earthquake_01.html)

The Council of Social Welfare: Support from one million volunteers after the earthquake and tsunami in East Japan. JAPAN NATIONAL COUNCIL OF SOCIAL WELFARE. *Volunteer Action Counts* [online]. 11. června 2012 [cit. 2015-03-21]. Dostupné z: <http://www.volunteeractioncounts.org/fr/testimonials/organizations-actioncounts/item/2169-the-council-of-social-welfare-support-from-one-million-volunteers-after-the-earthquake-and-tsunami-in-east-japan.html>

The Great East Japan Earthquake Information from Official Websites. *Kagaku gidžucu šinkókikó [Japan Science and Technology Agency]* [online]. 20. června 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great\\_east\\_japan\\_earthquake.pdf](http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great_east_japan_earthquake.pdf)

The Great East Japan Earthquake Information from Official Websites. *Kagaku gidžucu šinkókikó [Japan Science and Technology Agency]* [online]. 20. června 2011 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great\\_east\\_japan\\_earthquake.pdf](http://www.jst.go.jp/pr/pdf/great_east_japan_earthquake.pdf)

THE NATIONAL DIET OF JAPAN. The official report of The Fukushima Nuclear Accident Independent Investigation Commission. *Nuclear Information and Resource Service* [online]. © 2012 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: [https://www.nirs.org/fukushima/naiic\\_report.pdf](https://www.nirs.org/fukushima/naiic_report.pdf)

The nation-wide evacuee support meeting. *Japan Civil Network* [online]. © 2011-2015 [cit. 2015-04-16]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee\\_support\\_meeting/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/activities/evacuee_support_meeting/)

The Study of Reconstruction Processes from Large-Scale Disasters: Noteworthy Actions and Major Tasks Ahead Related to the Reconstruction from the Great East Japan Earthquake. *Kokusaikjórjoku džigjódan [Japan International Cooperation Agency]* [online]. [2015] [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: [http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process\\_02.pdf](http://www.jica.go.jp/english/news/field/feature/c8h0vm00008lxw0n-att/process_02.pdf)

THE UNIVERSITY OF LIVERPOOL. Scales for measuring earthquakes. *Matter* [online]. © 1999 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: <http://www.matter.org.uk/schools/content/seismology/richterscale.html>

TISDALL, Simon. Japan needs leadership, but can Naoto Kan deliver? *The Guardian* [online]. 12. března 2011 [cit. 2015-04-02]. Dostupné z: <http://www.theguardian.com/commentisfree/2011/mar/12/japan-earthquake-naoto-kan-tsunami>

TÓDEN FUKUŠIMA GENPACU DŽIKO ČÓSA KENŠÓ IINKAI. Saišú hókoku. *Naikakukanbó [Cabinet Secretariat]* [online]. © 2011 [cit. 2015-03-20]. Dostupné z: <http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/icanps/post-2.html>



TÓKJÓ DENRJOKU FUKUŠIMA GENŠIRJOKU HACUDENDŽO NI OKERU  
DŽIKO ČÓSA KENŠÓ IINKAI. Saišú hókoku (gaijó). *Naikakukanbó [Cabinet  
Secretariat]* [online]. 23. července 2012 [cit. 2015-03-28]. Dostupné z:  
<http://www.cas.go.jp/jp/seisaku/icanps/SaishyuGaiyou.pdf>

Tókjó denrjoku kabušikigaiša Fukušima daiiči genširjoku hacudenšo džiko no iekjó to  
fukkjú fukkó ni muketa torikumi. *Nórin suisansó [Ministry of Agriculture, Forestry and  
Fisheries]* [online]. © 2007 [cit. 2015-04-18]. Dostupné z:  
[http://www.maff.go.jp/j/wpaper/w\\_maff/h24/pdf/z\\_1\\_1\\_2\\_1.pdf](http://www.maff.go.jp/j/wpaper/w_maff/h24/pdf/z_1_1_2_1.pdf)

TOMIOKA, Akira. [džišin] kigjó no sóšaru, šinsai-go wa SNS to cuittá no cukaiwake  
susumu... Beat širabe. *RBB Today* [online]. 28. dubna 2011 [cit. 2015-05-01]. Dostupné  
z: <http://www.rbbtoday.com/article/2011/04/28/76606.html>

TOŠIAKI, Keičo. Evacuation Center Management. *The World bank* [online]. © 2012  
[cit. 2015-04-11]. Dostupné z:  
[http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm\\_kn3-5.pdf](http://wbi.worldbank.org/wbi/Data/wbi/wbicms/files/drupal-acquia/wbi/drm_kn3-5.pdf)

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v  
organizacích*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2006, ISBN: 8073671786.

TRLICA, David. Japonsko se připravuje na spuštění prvních reaktorů po havárii ve  
Fukušimě. *Eurozpravy.cz* [online]. 11. září 2014 [cit. 2015-05-05]. Dostupné z:  
<http://zahranicni.eurozpravy.cz/asia-a-australie/102007-japonsko-se-pripravuje-na-spusteni-prvnich-reaktoru-po-havarii-ve-fukusime/>

Volunteering during Golden Week. *Foreign Volunteers Japan* [online]. 18. dubna 2011  
[cit. 2015-05-01]. Dostupné z:  
<http://foreignvolunteersjapan.blogspot.cz/2011/04/organizations-to-considering.html>

WAGNER, Vladimír. Jak se chladí Fukušima. *Ústav jaderné fyziky AV ČR* [online].  
6. května 2011 [cit. 2015-04-01]. Dostupné  
z: [http://hp.ujf.cas.cz/~wagner/popclan/fukusima/Chlazení\\_Fukusimy.htm](http://hp.ujf.cas.cz/~wagner/popclan/fukusima/Chlazení_Fukusimy.htm)

WORLD EARTHQUAKES. Global seismic activity for earthquakes with Mw 6.5+. *World Earthquakes Live: Earthquake breaking news and highlights* [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.world-earthquakes.com/index.php?option=sta>

Yakuza Organisations. *Japan Subculture Research Center* [online]. © 2015 [cit. 2015-04-01]. Dostupné z: <http://www.japansubculture.com/resources/yakuza-organisations/>

## **Další zdroje**

ADRA Japan [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.adrajpn.org/>

AMDA [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://amda.or.jp/content/category0001.html>

Foreign Volunteers Japan [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://foreignvolunteersjapan.blogspot.cz/2012/01/foreign-volunteers-japan-was.html>

Fukušima ken seikacu fukkó borantia sentá [Fukushima Disaster Volunteer Center] [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <http://www.pref-f-svc.org/>

Google Person Finder [cit. 2015-05-02]. Dostupné z: <http://google.org/personfinder/global/home.html>

Heisei 23nen (2011nen) Tóhoku čihó Taiheijó oki džišin kinkjúsaigai taisaku honbu [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: [http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu\\_kaigi/](http://www.bousai.go.jp/2011daishinsai/honbu_kaigi/)

Higaši Nihon daišinsai šien zenkoku nettowáku [Japan Civil Network] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: [http://www.jpn-civil.net/2014/english/about\\_us/](http://www.jpn-civil.net/2014/english/about_us/)

I am/will be in Japan and want to volunteer in Tohoku [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/146766032054325/?fref=ts>

Iwateken šakjó borantia šimin kacudó sentá [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:  
<http://www.iwate-svc.jp/>

JEN [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://www.jen-npo.org/>

Kóeki šadan hódžin šanti kokusai borantiakai [Shanti Volunteer Association] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z: <http://sva.or.jp/>

Kokusai kjórjoku NGO sentá [JANIC] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:  
<http://www.janic.org/about/index.php>

Kuraššu [Christian Relief Assistance Support Hope] [cit. 2015-05-01]. Dostupné z:  
<http://crashjapan.com/?lang=ja>

Mijagiken saigai hisaiči šakjótó fukkó šien borantia sentá [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:  
<http://svc.miyagi.jp/>

Ósaka borantia kjókai [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:  
<http://www.osakavol.org/10/mission.html>

Osanaí nanmin wo kangaeru kai [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:  
[http://www.cyr.or.jp/announcement/\\_cyrnhk.html](http://www.cyr.or.jp/announcement/_cyrnhk.html)

Peace Boat Tohoku Kanto Earthquake Emergency Relief [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:  
<https://www.facebook.com/PBsaigai?sk=wall>

Rescue Japan [cit. 2015-04-28]. Dostupné z: <https://rescuejapanintel.wordpress.com/>

Results for #j\_j\_helpme [cit. 2015-04-28]. Dostupné z:  
[https://twitter.com/search?f=realtime&q=%23j\\_j\\_helpme&src=hash](https://twitter.com/search?f=realtime&q=%23j_j_helpme&src=hash)

Tohoku volunteering [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:  
<https://www.facebook.com/groups/Tohoku.Volunteering/?fref=ts>